

VII NOCNY RODZINNY MARSZOBIEG

5 października już po raz siódmy wystartuje Nocny Rodzinny Marszobieg na Orientację, start o godz. 18:00 z Rynku Górnego, s.32

LITERACKIE WIDNOKRĘGI

18 października w ramach cyklu LITERACKIE WIDNOKRĘGI będziemy gościć Szymona Hołownię. Zapraszamy do Centrum Kultury i Turystyki, godz. 18:00, s. 32

KONCERT PAPIESKI

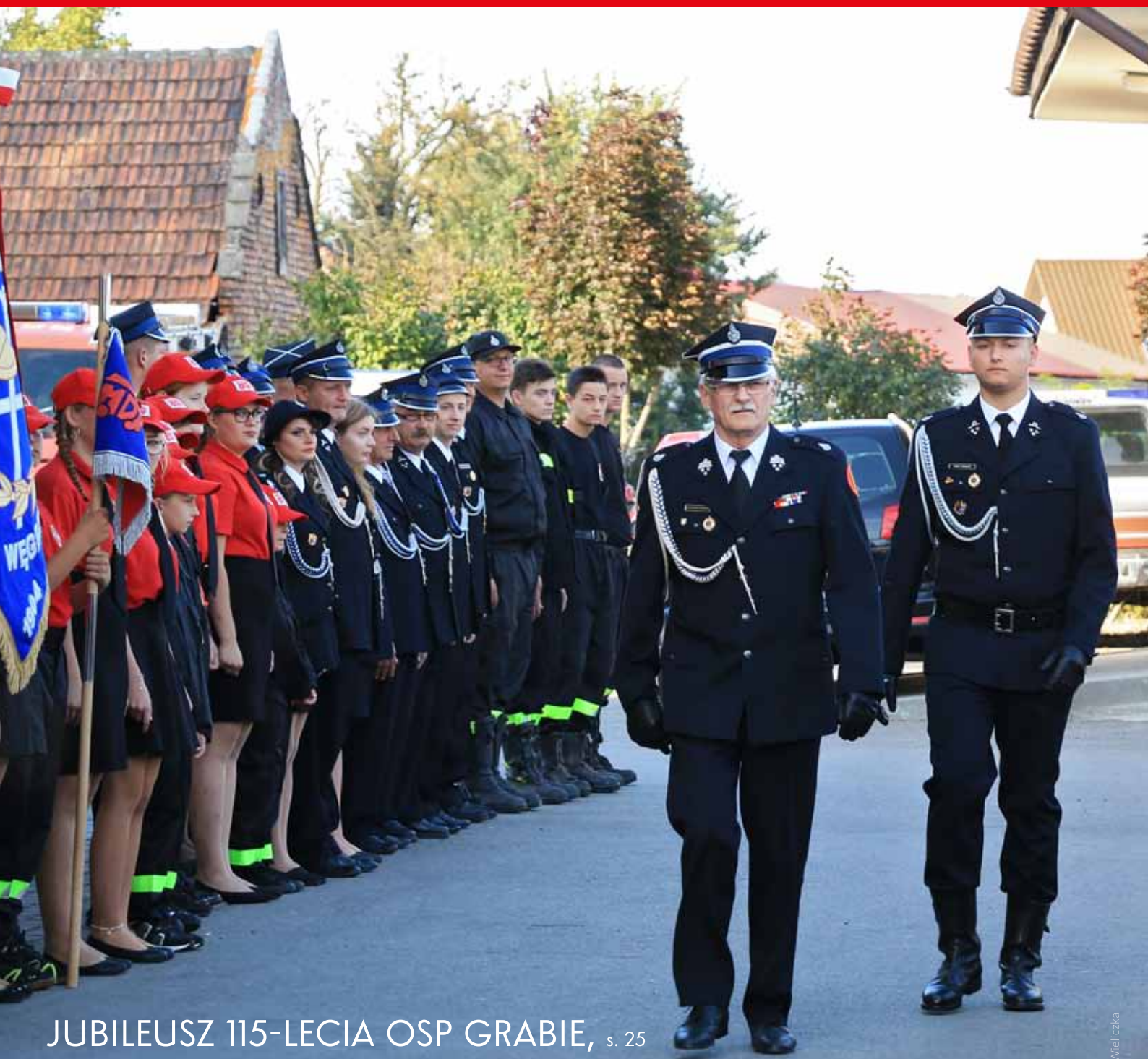
MAŁA ARMIA JANOSIKA już 16 października o godz. 18:30 wystąpi w CER Solne Miasto podczas Koncertu Papieskiego, s. 32

Bezpłatny magazyn kulturalno-informacyjny

nr 10 (71), październik 2019

Puls Wieliczki

ISSN: 2353-3226

JUBILEUSZ 115-LECIA OSP GRABIE, s. 25

PAŹDZIERNIK 2019

aktualności / wydarzenia

- 4 5. RYNEK W CENTRUM KULTURY
- 6 DOŻYŃKI GMINNE w Gólkowicach
- 10 WIELICKA MEDIATEKA – modernizacja roku
- 10 Jubileusz 10 – lecia ŚDS w Śledziejowicach
- 11 10 LAT PRZEDSZKOLA NR 5
- 12 Wernisaż Grupy Twórczej „W WOLNEJ CHWILI”
- 13 Finał Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej
- 13 Wieliczka 1785. Miasto na wielkich arkuszach
- 14 12. Bieg Krzyszkowicki
- 14 XVI Piknik Rodzinny w SP w Gorzkowie
- 15 XII DNI OSIEDLA KRZYSZKOWICE
- 20 Wizyta delegacji z Ukrainy
- 20 Wieliczka – Wieliczenie BIS!
- 21 Wystawa „Polskie Złoto w Narodowym Banku Rumunii”
- 21 Wizyta radnych miasta Bergkamen
- 22 Piotr Marzec: Gorące lato – Sierpień ‘80
- 22 80. rocznica agresji ZSRR na Polskę
- 24 „STRAŻACY NA START” - ćwiczenia praktyczne
- 25 Jubileusz 115-lecia OSP Grabie
- 25 Sukcesy OSP Raciborsko i MDP Zabawa
- 26 Inauguracja UTW 2019/2020
- 26 Inauguracja Wielickiego Uniwersytetu Dziecięcego
- 27 VIII Międzynarodowy Złot Dacii Drum Bun 2019
- 28 NARODOWE CZYTANIE
- 28 Biblioteka w Raciborsku w nowej odsłonie
- 29 NHEF w kinie Wielicka Mediateka
- 30 WIELICKI EKOPIKNIK
- 35 UTW - KOLEJNY ROK UNIWERSYTECKI
- 36 Rozpoczęcie sezonu Ligii Siatkówki
- 37 MTBStunt GRAND PRIX 2019

- 37 Art'n'Craft 2019
- 39 Repertuar kina Wielicka Mediateka

wywiad

- 3 Artur Kozioł: O OPIECE ZDROWOTNEJ
- 8 Łukasz Sadkiewicz: SOLNE MIASTO - NOWE WYZWANIA

kultura / edukacja

- 32 ZWIASTUNY
- 33 KULTURALNY ROZKŁAD JAZDY

zbliżenia

- 16 Bohdan Piotrowicz: *Ostatni Pozytywista*

felieton historyczny

- 19 Stanisław Żuławski: *Chinese dream; Wielki Brat 2.0*

z górnej półki

- 29 Jarosław Czechowicz *poleca*

porady prawne

- 31 Odszkodowanie za zniszczenia upraw przez dzikie zwierzęta

solne miasto

- 34 Inwestycja CER „Solnego Miasta”

by zdrowym być...

- 38 Zdzisław Kapera: „Zespół jelita drażliwego”

kulinaria

- 38 SEKRETY STAREGO KREDENSU: Ciasto śliwkowe

Wydawca / Redakcja

CENTRUM KULTURY
I TURYSTYKI W WIELICZCE
Rynek Górny 6, 32-020 Wieliczka
e-mail: ckit@wieliczka.eu
www.ckit.wieliczka.eu

Puls Wieliczki

PUNKTY DYSTRYBUCJI:

Wieliczka: Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce, UMIG Wieliczka, CER Solne Miasto, Starostwo Powiatowe, Wielicka Mediateka, Kampus Wielicki, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna, Ośrodek Zdrowia, SANEPID, Sklep Paleo, Sklepy Biedronka, Sklepy MARKET POINT, Parana Resto i Cafe, Sklep Lewiatan, Mydlarnia U FRANCJSZKA, Cukiernia Bieniak, Salon Best Nails, Sklep Groszek na ul. Reformackiej, Sklep Lewiatan ul. Grotrgera **Krzyszkwice:** Delikatesy Metro, **Czarnochowice:** Sklep ODIDO, **Kokotów:** Sklep Szeląg, świetlica środowiskowa, **Węgrzce Wielkie:** Sklep Szeląg, **Grabie:** Sklep U Hani, **Mała Wieś:** Delikatesy Zak, **Sułków:** Delikatesy Sezam, świetlica środowiskowa, **Lednica Górna:** Sklep Żabka, świetlica środowiskowa, **Zabawa:** Sklep Żabka, **Rożnowa:** Sklep Carrefour, **Pawlikowice:** Sklep Lewiatan, **Koźnice Wielkie:** Sklep Anioł, **Siercza:** Sklep Lewiatan, **Janowice:** Sklep Avita, świetlica środowiskowa, **Raciborsko:** Sklep Groszek, **Gorzków:** Sklep Sowa, **Byszyce:** Sklep „U Justysi”, **Grajów:** Sklep MINI-MAX, **Chorągwie:** Sklep Społem, **Mietniów:** Sklep Wielobranżowy Mietniów 264, świetlica środowiskowa, **Jankówka:** Sklep Wołek Agata, Bogusław, **Gólkowice:** ABC SMAK, **Grabówki:** Sklep U Kaczora, **Sygneczów:** Sklep Lewiatan, świetlica środowiskowa, **Podstolice:** Sklep U Zbyszka, **Dobranowice:** Sklep obok kościoła

Rozmowa z Arturem Koziołem, Burmistrzem Wieliczki.

Wracamy do tematu służby zdrowia, tematu, którego tak naprawdę chyba nie da się wyczerpać, biorąc pod uwagę wszystkie problemy, które nawarstwiają się nieubłaganie. Zacznijmy od pozornie prostego pytania, jak działa dziś służba zdrowia?

Artur Kozioł: Aby tak naprawdę zrozumieć to zjawisko, musimy spróbować wybrać się do lekarza. Przepraszam, nie chodzi o to, żeby się wybrać – to słowo sugeruje jednorazową wizytę w przypadku jakiejś niegroźnej potrzeby. Po prostu musimy zachorować. Emocje stają się jeszcze większe, gdy zachoruje nam ktoś z bliskich osób, rodzice, dzieci i staramy się im pomóc. Kiedy potrzebna staje się systemowa, dobrze zorganizowana pomoc. Zaczynają się piętrzyć przeszkody, trudności w dostarczeniu do lekarza, odległe terminy, itd. Muszę podkreślić, że w tej sytuacji nie mamy pretensji do lekarzy, pielęgniarek, których jest ciągle za mało, a ci którzy pracują w służbie zdrowia są już na granicy wytrzymałości, bo ileż można mieć nieprzespanych nocy, ciągłych dyżurów. Takiego stylu życia nie da się znieść za żadne pieniądze; ten zawód wymaga przecież przede wszystkim spokoju.

Probleatów w służbie zdrowia jest wiele i dotyczą całego systemu. Jeśli jednak trzeba byłoby się pokusić o jakąś hierarchizację, który z nich uważa pan za najistotniejszy i od czego trzeba byłoby zacząć usprawnianie opieki medycznej?

Artur Kozioł: Przede wszystkim zacznijmy od pierwszego etapu, w którym chory w nagłych przypadkach trafia pod opiekę lekarza. W obecnym systemie za dużo osób jest kierowanych do Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych. Między innymi dlatego ten system pomocy stał się tak niewydolny. Zazwyczaj pa-

KONIECZNIE MUSIMY USPRAWNIĆ SYSTEM PRZYJMOWANIA PACJENTÓW

cjenci trafiają na SOR, bo nie mają wyjścia. Najpierw muszą tam dojechać, często z odległych terenów. Jeżeli jest problem, który nie wymaga natychmiastowej interwencji pogotowia to muszą dotrzeć tam sami. Potem dochodzi do tego oczekiwanie na diagnostykę i często przedłużanie przyjęcia, bo przecież na SOR dowożeni są stale pacjenci wymagający natychmiastowej pomocy, na przykład z wypadków.

Musimy przywrócić Stacje Medyczne – dawniej taką rolę pełniła Stacja Pogotowia Ratunkowego. Ale zmiana musi być dokonana w sposób nowoczesny, to nie ma być powrót do dawnego systemu.

Słyszmy o tym, że w różnych miejscach powstaną nowe stacje pogotowia ratunkowego, czy też zakupione zostaną karetki. Czy takie rozwiązania są odpowiedzią na kryzys?

Artur Kozioł: Oczywiście bardzo się cieszę, gdy pojawiają się takie informacje, ale równocześnie zadaję sobie pytanie, jakie w efekcie nastąpią realne zmiany. Czy nie będą to przypadkiem miejsca do tzw. garażowania? Niestety, jestem zdania, że sam nowy budynek i nowa karetka nie zmienią sytuacji. Że to wszystko jest mało. Dla porównania, dawniej idąc na pogotowie mogliśmy otrzymać pomoc medyczną, mogliśmy prześwietlić złamaną rękę, zrobić badania, a przede wszystkim

zdiagnozować sytuację. W ten sposób odciążaliśmy bezpośrednio szpitala. Nowa karetka dalej będzie wiozła na SOR. Tutaj nic się nie zmieni.

Jakie rozwiązania mogłyby w takim razie realnie zmienić trudną sytuację na tym pierwszym etapie pomocy medycznej?

Artur Kozioł: Musimy przywrócić Stacje Medyczne – dawniej taką rolę pełniła Stacja Pogotowia Ratunkowego. Ale zmiana musi być dokonana w sposób nowoczesny, to nie ma być powrót do dawnego systemu. Chcemy zacerpnąć z nich to, co konieczne i uzupełnić o nowe rozwiązania, które mają być jeszcze skuteczniejsze. Stacje Medyczne, funkcjonujące w ramach Systemu Koniecznej Opieki Zdrowotnej powinny być uzupełnieniem wyraźnej luki między szpitalem a ośrodkiem zdrowia. Ten system powinien też stać się uzupełnieniem SORów. W takiej Stacji Medycznej pacjent będzie mógł zostać w szybki sposób zdiagnozowany. To miejsce, gdzie będzie można wykonać najpotrzebniejsze badania, diagnostykę, prześwietlenie. Gdy zajdzie taka potrzeba, będzie mógł pozostać tam do 12h, a jego stan zdrowia poddany zostanie dokładnej obserwacji. Na stację powinno przypaść około 50 łóżek i powinna być wyposażona w sprzęt do diagnostyki. Proszę sobie wyobrazić choć jedną taką stację na terenie gminy. O ile zmieniłaby ona sytuację chorych. Po pierwsze, gwarantowałaby szybszy dostęp do lekarza, a przez to interwencja byłaby skuteczniejsza. Do tego stacje rozładowałyby tłoki na samym SORze. Pacjentom towarzyszyłoby poczucie, że zostaną właściwie potraktowani, a to również ważne. Przecież wyprawa na SOR niemal zawsze wiąże się z potężną dawką emocji. System Koniecznej Opieki Zdrowotnej to rozwiązanie, które może w decydujący sposób odmienić sytuację pacjentów.

Rozmawiała Katarzyna AdOLF

FINAŁ RYNKU W C

KABARET SMILE

Ten wieczór z pewnością przejdzie do historii! Kilkuset osobowa widownia i oni – jedyni w swoim rodzaju, bawiący do łez w niepowtarzalnym stylu – Michał Kincel, Andrzej

Mierzejewski i Paweł Sz wajgier, czyli Kabaret Smile. Podczas występu nie zabrakło kultowych skeczy takich jak „Relaks Bożenki”, „Telewizor” czy „Na wnuczka”. CKiT Wieliczka

fot. CKiT Wieliczka

MUZYKA NA POŻEGNANIE LATA

CENTRUM KULTURY

To był przepiękny, niezapomniany wieczór – w sobotę 21 września na Rynku Górnym w Wieliczce rozbrzmiały najślynniejsze arie i duety z oper i operetek. W finałowym koncercie tegorocznej edycji projektu RYNEK W CENTRUM KULTURY pt. „Muzyka na pożegnanie lata” wystąpili Katarzyna Oleś-Błacha (sopran), Adrian Domarecki (tenor), Agnieszka Kuk (sopran), Monika Korybalska (mezzosopran), Krystyna, Gabrysia i Piotr Kutnikowie (fortepian, trąbka, śpiew), Krzysztof Kozarek (tenor), Adam Szerszeń (baryton), Michał Kutnik (baryton) oraz Paweł Wójtowicz (skrzypce). Artystom towarzyszył Zespół Kameralny Muzyków Orkiestry Opery Krakowskiej. Zgromadzona na rynku publiczność miała okazję wysłuchać kompozycje wybitnych twórców, w tym: Verdiego, Moniuszki, Bizeta, Rossiniego, Straussa, Kalmana, F. Lehara oraz wielu innych. Podczas finałowego koncertu projektu RYNEK W CENTRUM KULTURY została przeprowadzona zbiórka charytatywna na leczenie i rehabilitację Marcela, który walczy ze złośliwym nowotworem mózgu. W akcję zaangażowali się koledzy i koleżanki z klasy Marcela ze Szkoły Podstawowej w Mietniowie, którzy wspólnie z artystami przygotowali wzruszający finał koncertu, śpiewając wspólnie piosenkę *We are the World*. CKiT Wieliczka

rot. CKiT Wieliczka

DOŻYNKI GMINNE W GOLKOWICACH

„Plon niesiemy, plon...” - tę obrzędową pieśń dożynkową usłyszeliśmy w niedzielę 8 września 2019 r. podczas Dożynek Gminnych, które odbyły się w Golkowicach. Tradycyjne święto plonów, urządzone po zakończeniu najważniejszych prac polowych, to wielkie święto rolników, będące dziękczynieniem za tegoroczne plony.

Uroczystości rozpoczęły się mszą świętą w kościele pw. Matki Bożej Fatimskiej w Golkowicach. Ojciec proboszcz Stanisław Łomnicki poświęcił 11 wieńców dożynkowych, przygotowanych przez Koła Gospodyń Wiejskich z następujących miejscowości: Brzegi, Byszyce, Grabie, Gorków, Jankówka, Kokotów, Kozmice Wielkie, Mietniów, Węgrzce Wielkie, Sygnczów, Pawlikowice, a także kosz dożynkowy przygotowany przez Osiedlowe Koło Gospodyń „Kościszki”. Po mszy świętej barwny korowód z wieńcami, prowadzony przez Orkiestrę Dętą „Podstolice”, przeszedł na scenę usytuowaną na placu przy szkole podstawowej, gdzie gospodarz uroczystości - burmistrz Artur Kozioł oraz starostowie - Państwo Barbara i Stanisław Mateccy - przywitali licznie zgromadzonych gości.

Wspólnie dziękujmy Bogu za to, co mamy. Wokół nas mnóstwo kataklizmów, jak chociażby tragedia na Giewoncie czy huragany za granicą, wobec których człowiek jest bezbronny. Nas Pan Bóg oszczędza, więc mamy za co być wdzięczni. [...] Niech nam się darzy, abyśmy mogli spotkać się na dożynkach w przyszłym roku! - podkreślił burmistrz Artur Kozioł.

Część artystyczną na scenie rozpoczę-

ła Orkiestra Dęta „Podstolice”, następnie Zespół Regionalny „Mietniowiacy” zaprezentował tradycyjny obrzęd dożynkowy, podczas którego przekazano bochenki chleba gospodarzowi dożynek oraz starostom. W dalszej części spotkania miały miejsce występy słowno-muzyczne dzieci ze Szkoły Podstawowej w Golkowicach, zespół wokalny Reflection, pokazy tańca towarzyskiego młodzieży z Małopolskiego Centrum Tańca, a następnie koncert Weroniki Kozłowskiej i Huberta Charków. Panie z Kół Gospodyń Wiejskich z Gorkowa, Jankówki, Janowic, Lednicy Górnej, Podstolic, Sygnczowa, Węgrzce Wielkich oraz Osiedlowego Koła Gospodyń „Kościszki” przygotowały degustację potraw regionalnych. Po artystycznych występach rozpoczęto zabawę taneczną, zakończoną widowiskowym pokazem fajerwerków.

Organizatorzy: Burmistrz Miasta i Gminy Wieliczka Artur Kozioł, sołectwo Golkowice, OSP Golkowice, Szkoła Podstawowa im. Obrońców Radiostacji Wiśła AK w Golkowicach wraz z Radą Rodziców. Wydarzenie współfinansowane przez Stowarzyszenie LGD Powiatu Wielickiego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. UMiG Wieliczka

fol. UMIG Wieliczka

„SOLNE MIASTO” – NOWE WYZWANIA

Rozmowa z Łukaszem Sadkiewiczem – prezesem CER „Solne Miasto”

fol. Solne Miasto

W tym roku mija 10 lat od momentu otwarcia centrum rekreacyjno – sportowe „Solne Miasto”. Aktualnie to jedno z najważniejszych miejsc na mapie Wieliczki, wokół którego organizuje się aktywność sportowa mieszkańców. Był pan przy powstawaniu tej placówki, a teraz wrócił w to miejsce po latach. Jak z pańskiej perspektywy zmieniło się „Solne Miasto”?

Tak naprawdę biorąc pod uwagę cały okres od momentu rozpoczęcia działalności do mojego powrotu zmiany nie były wielkie. Przez lata przeprowadzano jedynie kosmetyczne naprawy. W efekcie, kiedy tu przybyłem, musiałem podjąć decyzję o przeprowadzeniu szeregu prac renowacyjnych, których celem było poprawienie estetyki i funkcjonalności obiektu. Z jednej strony taką potrzebę zgłaszali użytkownicy, z drugiej zaś była to konieczność - lata użytkowania robią swoje.

Jakie to były zmiany?

Wśród wielu, m.in. zmieniliśmy sufit, pomieszczenia zostały wymalowane ściany, wyposażone w duże lustra. Holl przy wejściu do kas został na nowo zaaranżowany tak by był bardziej funkcjonalny, zarówno dla korzystających z basenu, jak i dla pracowników obsługi kasy. Dzięki temu obsługa jest szybsza, co ma znaczenie zwłaszcza

w przypadku zorganizowanych grup. Szatnia została przeniesiona do pomieszczenia obok, dzięki temu do dyspozycji jest więcej miejsca na przebranie. Te prace remontowe trwały około miesiąca i prowadzone były bez przerwy, nie przeszkadzały w funkcjonowaniu obiektu. Zmiany dotyczą również systemu komputerowego, gdyż często były z nim problemy, szczególnie przy rezerwacjach. Nasze serwery są w takim stanie, że wymagają gruntownej modernizacji. W związku z tym, że nowy system będzie korzystał z serwerów zewnętrznych, nie będziemy musieli ponosić znacznych kosztów. Miesięcznie będziemy płacić za nowy

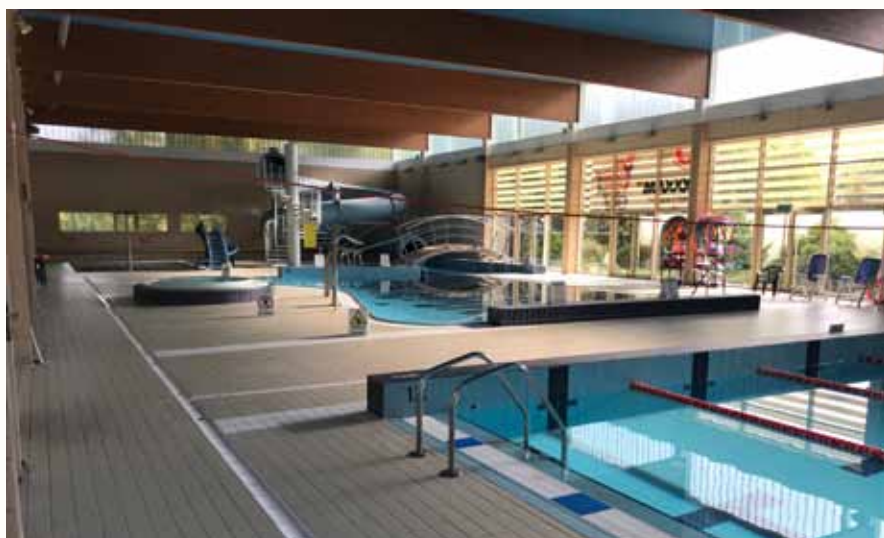
system mniej, co przyniesie nam też określone oszczędności. Ważne jest też to, że system ten będzie spójny, czyli zdolny do obsługi zarówno części administracyjnej, jak i tej związanej z obsługą klienta.

Kiedy rusza nowy system?

Planujemy otwarcie nowego systemu na październik. Myślę, że to ucieszy wiele osób, gdyż wprowadzone zostaną udogodnienia w systemie rezerwacji. Halę sportową, basen, czy miejsce na zajęciach będzie można zabukować poprzez przedpłatę, z opcją wpisania się w określonym terminie przed rozpoczęciem tychże zajęć. Będzie można też sprawdzić, czy są jakieś wolne miejsca na zajęciach np. z aerobiku.

Solne Miasto jest odwiedzane przez tysiące osób. Dziennie korzysta kilkaset. Jak rozwiązujecie kwestię utrzymania porządku i czystości?

Utrzymanie porządku jest dla nas zdecydowanie kwestią priorytetową. Dziennie korzysta z placówki kilkaset osób, a w weekendy bywa, że nawet kilka tysięcy, więc wymaga to znacznego wysiłku. Na ostateczny efekt składa się praca włożona przez pracowników - rzecz jasna oraz odpowiednie maszyny czyszczące i kilka nowatorskich typów testujemy właśnie u siebie. Sądzę, że nadejdzie taki moment, że trzeba będzie przeprowadzić generalny remont połączonej z wymianą płytek czy szafek. Wykonujemy drobne renowacje, jeśli chodzi o infrastrukturę techniczną, dokonujemy dość często drobnych napraw, ale pochłaniają

one nie małe sumy rzędu kilku lub kilkunastu tysięcy złotych. W przyszłości czeka nas więc gruntowny remont, ale na razie wszystko jeszcze działa na odpowiednim poziomie.

Porozmawiajmy o otoczeniu „Solnego Miasta”, tu mieszkańcy też lubią spędzać czas.

Zmiany na pewno by się przydały, szczególnie jeśli chodzi o teren zielony, ale aktualnie naszym priorytetem jest budynek i jego

infrastruktura i na to musimy przeznaczać środki finansowe. Na remonty czy rewitalizacje zewnętrzne tych środków by zabrakło. Jeśli chodzi np. o fontannę to w 2016 roku jej otoczenie zostało zmienione, w miejsce płyt kompozytowych pojawiły się płyty granitowe.

Traktuje pan „Solne Miasto” trochę jak swoje dziecko?

W jakimś stopniu na pewno tak. Jest starsze od moich dzieci. Byłem przy jego narodzinach, a teraz można powiedzieć jest takim już trochę większym „dzieckiem”. Bardzo się cieszę, że miejsce to stało się tak popularne, bo przede wszystkim przyczynia się do rozwoju zdrowych nawyków u młodego pokolenia, a jak wiadomo „w zdrowym ciele zdrowy duch”. Tutaj mogą pływać, uprawiać siatkówkę, koszykówkę, grać w piłkę nożną, tenisa. Mamy szkołę sportową, w tym zarówno podstawówkę, jak i liceum. Po zakończeniu budowy przy Arenie tam przeniesie się szkoła sportowa.

Warto podkreślić, że gminna spółka „Solne Miasto” to nie tylko ten budynek, z którym wszyscy tę nazwę kojarzą. Dysponujemy też halami w szkole podstawowej nr 3, w Gólkowicach, Podstolicach i Raciborsku. Oprócz tego pod naszymi skrzydłami znajduje się

Arena Lekkoatletyczna, budynek wielickiej Mediateki. W przyszłym roku przystąpimy do budowy nowej szkoły przy ulicy Jedynaka wraz z kompleksem boisk sportowych. Będzie to szkoła podstawowa przeznaczona dla blisko 400 uczniów. Pamiętajmy, że ta część Wieliczki – Krzyszkowice bardzo szybko się rozwija. Wokół powstają nowe bloki, przybywa mieszkańców, w tym dzieci i nowa szkoła jest po prostu niezbędna.

Zajmuje się pan zarządzaniem w spółce, jakie są pana priorytety?

Przede wszystkim moim celem jest poprawienie wizerunku spółki, przeprowadzenie koniecznych remontów, tak żeby spełniać oczekiwania klienta. Konkurencją jest coraz większą, wkrótce w Krakowie powstanie np. 7 nowych obiektów, a że sporo osób przyjeżdża do nas właśnie z grodu Kraka to chcemy, ich przekonać, że warto zostać z nami, dlatego wprowadziliśmy kilka promocyjnych ofert.

Poza tym moim zadaniem jest dbanie o kondycję finansową spółki. Natomiast oczywiste jest, że żeby zachęcić użytkowników do korzystania z naszych usług musimy w jak największym stopniu odpowiadać na ich potrzeby, takie jest też nasze główne zdanie. rozmawiała Katarzyna Adolf

WIELICKA MEDIATEKA - MODERNIZACJA ROKU

Nowe Centrum Kulturalno-Społeczne - Wielicka Mediateka finalistą Ogólnopolskiego Konkursu Modernizacja Roku & Budowa XXI wieku. Gala finałowa odbyła się na Zamku Królewskim w Warszawie. Miasto i Gminę Wieliczka reprezentowali: Piotr Krupa - zastępca burmistrza ds. Inwestycji i Agnieszka Szczepaniak - zastępca burmistrza ds. Społecznych oraz dr hab. inż. arch. Magdalena Kozień-Woźniak, Politechnika Krakowska i mgr inż. arch. Dorota Verey - projektanci. *UMiG Wieliczka*

fol. UMiG Wieliczka

JUBILEUSZ 10-LECIA DZIAŁALNOŚCI ŚDS W ŚLEDZIEJOWICACH

W czwartek 19 września 2019 r., podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy w Śledziejowicach wraz z opiekunami świętowali wyjątkowy jubileusz – 10-lecie działalności placówki. W uroczystości wzięła udział Agnieszka Szczepaniak, zastępca burmistrza ds. Społecznych, która przekazała list gratulacyjny burmistrza z podziękowaniami za aktywną działalność na rzecz osób niepełnosprawnych na wielickiej ziemi, a także za to, że Dom Środowikowy w Śledziejowicach jest miejscem otwartym na drugiego człowieka, gdzie panuje rodzinna atmosfera, a podopieczni znajdują tu „bezpieczną przystań”. Na spotkaniu obecni byli m.in. Rafał Ślusarczyk dyrektor Wspólnoty L'Arche w Śledziejowicach wraz z Izabelą Szozda - Kierownikiem ŚDS Śledziejowice, Joanna Chłopicka - Członek Zarządu Fundacji L'Arche, Katarzyna Korzinek-Dec - przedstawiciel Małopolskiego Oddziału PFRON oraz Dominika Chylińska - Dyrektor MGOPS w Wieliczce. ŚDS w Śledziejowicach został założony przez wspólnotę L'ARCHE w 2009 roku. Na stałe mieszka tam 6 osób z niepełnosprawnością intelektualną wraz z asystentami, którzy sprawują nad nimi całodzienną opiekę i towarzyszą w codziennych czynnościach. W 2014 roku zakończono rozbudowę budynku i dostosowano przestrzeń do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W Śledziejowicach działają też Warsztaty Terapii Zajęciowej dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, w tym również dla osób z autyzmem i poruszających się na wózkach inwalidzkich. Działają tutaj pracownie produkcji świeczek, stolarska, malarstwa, gospodarstwa domowego, krawiecka, ceramiczna oraz trening pracy. W ten sposób wspólnota tworzy nie tylko warunki dobrej opieki nad osobami niesamodzielnymi, ale i wspiera rozwój ich talentów i umiejętności, przez co pomaga im w budowaniu samodzielności. *UMiG Wieliczka*

fol. UMiG Wieliczka

10 LAT PRZEDSZKOLA NR 5

20 września to wyjątkowy dzień dla wszystkich przedszkolaków, bo w tym dniu obchodzony jest Ogólnopolski Dzień Przedszkolaka. W Przedszkolu Samorządowym nr 5 w Wieliczce był to szczególnie ważny dzień, gdyż obchodziło one swoje 10. urodziny. Nie mogło zabraknąć w ten dzień tortu oraz zabawy i wspólnych występów. Życzenia przedszkolakom i ich wychowawcom złożyli: burmistrz Wieliczki Artur Kozioł wraz z zastępcą Agnieszką Szczepaniak oraz dyrektor Wydziału Szkół i Przedszkoli Anna Całka. Przedszkolakom w tym dniu życzymy samych słonecznych chwil i spełnienia marzeń! *UMiG Wieliczka*

foto: UMiG Wieliczka

WERNISAŻ GRUPY TWÓRCZEJ „W WOLNEJ CHWILI”

Tradycją stały się już poplenerowe wystawy Grupy Twórczej „W wolnej chwili”, które w początku września podziwiać można w Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce. Nie inaczej było w tym roku – w sobotę 7 września odbył się wernisaż, podczas którego artyści działający pod naszym patronatem prezentowali prace powstałe w czasie wakacyjnego wyjazdu plenerowego w malownicze okolice Pińczowa. Muzycznym akcentem wieczoru był występ Karoliny Szczurowskiej – uczestniczki 1. edycji The Voice Kids, a także laureatki wielu festiwali międzynarodowych, która obecnie jest studentką Natural Voice Perfection Institute – Instytutu Sztuki Wokalnej w Krakowie. Wystawę „Nad Starą Nidą” podziwiać można do 14 października 2019 r. CKiT Wieliczka

Final FESTIWALU MUZYKI ORGANOWEJ I KAMERALNEJ

Za nami ostatni już koncert w ramach tegorocznej edycji Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej w Wieliczce. W niedzielę 8 września przed publicznością zgromadzoną w kościele św. Klemensa w Wieliczce wystąpił Cracow Guitar Quartet - krakowski kwartet gitarowy w składzie Miłosz Mączyński, Joanna Baran-Nosiadek, Łukasz Dobrowski oraz Mateusz Puter. W programie o malowniczej nazwie „Mu-

zyczne krajobrazy” pojawiły się utwory z repertuaru Johanna Sebastiana Bacha, Luigi Boccheriniego, czy też Claude Debussy'ego. W tym miejscu serdecznie dziękujemy proboszczowi parafii św. Klemensa w Wieliczce, ks. Wojciechowi Olszowskiemu za partnerską współpracę przy realizacji tego wydarzenia, a wielicką publiczność zapraszamy na kolejną odsłonę festiwalu w przyszłym roku. CKiT Wieliczka

fol. CKiT Wieliczka

WIELICZKA 1785. MIASTO NA WIELKICH ARKUSZACH

Czy coś ważnego stało się w Europie w 1785 r.? Pierwsi śmiałkowie przelecieli balonem nad kanałem La Manche, upadło powstanie chłopackie w Siedmiogrodzie, ktoś ważny umarł, ktoś inny się urodził... A w Wieliczce? Austriacy umacniali swoje rządy na obszarze zabranym Rzeczypospolitej, w kopalni zaczęto wprowadzać pierwsze udoskonalenia – np. wózki kopalniane zwane psami węgierskimi. Ale wydarzyło się także coś ważnego, co miało duże znaczenie dla ówczesnych władz miasta i kopalni oraz dla współczesnych badaczy dawnej Wieliczki. W 1785 ukończono rysowanie wielkiej, bardzo szczegółowej mapy miasta „na wielkich arkuszach” papieru, a następnie wykreślono jej wersję pomniejszoną, z dodatkowymi przekrojami i ozdobnymi napisami, kartuszami oraz bordiurami. Obie te mapy znajdują się w zbiorach Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. W ostatnim czasie poddane zostały pracochłonnej konserwacji w specjalistycznej pracowni, aby w pełnej krasie mogły zo-

Fragment mapy z rejonem Zamku Żupnego.

stać zaprezentowane mieszkańcom Wieliczki i innym zwiedzającym na najnowszej wystawie „WIELICZKA 1785. Miasto na wielkich arkuszach” w Zamku Żupnym. Warto podkreślić, że ze względów konserwatorskich takie obiekty eksponowane są rzadko i stosunkowo krótko. Przedstawiono je w kontekście innych, starszych i młodszych od nich map miasta – również bardzo cennych i ciekawych, dzięki czemu można porównać kunszt kartografów, stopień dokładności map oraz prześledzić zmiany zachodzące w Wieliczce. Zwiedzają-

cy mają okazję dowiedzieć się kim byli autorzy map Wieliczki z 1785 r.: Józef Fleckhammer von Aystätten, Karol Franciszek Nicolaschy oraz Antoni Friedhuber oraz poznać ich inne prace - na przykład plany wyrobisk kopalni. Ekspozycję wzbogaca zakupiona niedawno kolekcja kilkudziesięciu urządzeń mierniczych (teodolity, niwelatory, kompas i inne) z XIX i z pocz. XX w. Wystawa jest prezentowana w Zamku Żupnym w Wieliczce od 2 października do 17 listopada 2019 r. Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka zaprasza. Marek Skubisz

Wielickie Muzeum posiada duży zbiór kartograficzny liczący ok. 4 200 map i planów. Zdecydowana większość przedstawia wielicką kopalnię, ale także

miasto, jego fragmenty lub poszczególne budynki. Najstarsze mapy kopalni, znane w postaci miedziorytów Wilhelma Hondiusa, pochodzą z 1. poł. XVII w.

KRZYSZKOWICKIE BIEGI JUŻ PO RAZ DWUNASTY

Gdy na ulicach Krzyszkowic pojawiają się biegacze to znak, że Dni Krzyszkowic już bardzo blisko... Tradycyjnie tydzień przed Dniami Krzyszkowic odbyły się 12. Biegi Krzyszkowickie, które zgromadziły tłumy miłośników tej dyscypliny sportu. Medale zwycięz-

com wręczali m.in.: zastępca burmistrza ds. inwestycji Piotr Krupa, ks. Proboszcz Andrzej Klimara, radni Rady Miejskiej w Wieliczce Elżbieta Sikora i Bogdan Lizak, radny Powiatu Wielickiego Lech Pankiewicz, radni osiedla Krzyszkowice. *UMiG Wieliczka*

XVI PIKNIK RODZINNY W SP W GORZKOWIE

28 września 2019 roku w Szkole Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Gorzkowie odbył się XVI Piknik Rodzinny. Swą obecnością zaszczylicili go: Zastępca Burmistrza ds. Społecznych Agnieszka Szczepaniak, Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej w Wieliczce Rafał Ślęczka, Radna Rady Miejskiej w Wieliczce Elżbieta Sendor, Proboszcz Para-

fii w Gorzkowie Ksiądz Stanisław Słowiński, Przewodnicząca Koła Gospodyń Wiejskich w Gorzkowie Krystyna Król oraz licznie przybyli Rodzice, Opiekunowie oraz Mieszkańcy Gorzkowa i okolicznych miejscowości. Tegoroczny piknik był podsumowaniem ekologicznego projektu „EKOrnelius” realizowanego w naszej szkole dzięki inicjatywie Stowa-

rzyszenia Rodziców przy Szkole Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Gorzkowie „Kornelius”. W realizację włączyli się liczni partnerzy, którzy ufundowali atrakcyjne nagrody. Na głównej scenie dzieci z oddziału przedszkolnego i uczniowie szkoły zaprezentowali program artystyczny i pokaz mody o tematyce ekologicznej. Ważnym wydarzeniem podczas pikniku był II Szkolny Kiermasz Książki „Książka za Książkę” organizowany w ramach uczestnictwa w Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa, dzięki któremu szkoła uzyskała fundusze na zakup nowych książek do biblioteki.

Jak co roku na gości pikniku czekały liczne atrakcje, a wśród nich m.in.: dmuchańce dla dzieci, zawody sportowe, mecz piłki siatkowej uczniowie kontra rodzice, gra miejska, malowanie twarzy

XII DNI OSIEDLA KRZYSZKOWICE

fol. WieliczkaCity.pl

Rada Osiedla Krzyszkowice 14 i 15 września po raz XII zaprosiła mieszkańców osiedla do wspólnego spędzania czasu przy Domu Ludowym. W programie przygotowano atrakcje zarówno dla dzieci jak i dorosłych. Zgromadzeni mogli skorzystać z porad dietetyka, wymienić książki z innymi mieszkańcami, zakupić rękodzieło artystyczne oraz spróbować smakowitych potraw kuchni polskiej. Dla dzieci przygotowano spektakl teatralny: „Sen o Japonii, czyli Historia Pewnej Stomki” w wykonaniu Teatru Otwartego. Wielicki Klub Karate KYOKUSHINKAI przedstawił pokaz swoich umiejętności, a Ochotnicza Straż Pożarna z Zabawy przeprowadziła z dziećmi trening z trenażerem. Wśród atrakcji dla najmłodszych nie zabrakło również: dmuchanego zamku, gier i zabaw, malowania twarzy, warsztatów plastycznych oraz pokazów chemicznych. CKiT Wieliczka

i farbowanie włosów, konkurs kulinarny na najsmaczniejsze ciasto śliwkowe. Do organizacji przyczynili się druhowie z OSP Gorzków prezentując i udostępniając dwa samochody bojowe. Rodzice przygotowali zaplecze gastronomiczne. Dzięki dobrze zorganizowanej współpracy wszystkich przedstawicieli środowiska lokalnego piknik był wspaniałą okazją do wspólnego spędzenia czasu i jeszcze pełniejszej integracji.

fol. SP Gorzków

Fot. CKiT Wieliczka

OSTATNI POZYTYWISTA

Historyk z wykształcenia, przez całe życie zawodowe związany był z oświatą. Pełnił rolę i nauczyciela i dyrektora szkoły, a od niemal 30 lat zajmuje się działalnością w Stowarzyszeniu Pomocy Szkole Małopolska, którego jest przewodniczącym. Mimo, że przekroczył już 70 rok życia, dalej działa z energią, jakiej wielu może mu pozazdrościć. A że w stowarzyszeniu pracy nigdy nie brakuje, to i jego dni szczerze wypełniają kolejne obowiązki. Nam, hojnie, poświęcił ponad cztery godziny, a i tak po zakończeniu spotkania jasne było, że podzielił się z nami zaledwie skrawkiem przechowywanych opowieści i wiedzy na temat historii regionu. Bo chyba po raz pierwszy trafił się nam rozmówca, który o sobie nie chciał mówić wcale, albo, jeśli już, to w bardzo niewielkim stopniu. Każde pytanie okazywało się świetnym pretekstem do rozwinięcia kolejnej opowieści o innych. Jedno markujące odpowiedź zdanie prowadziło na odległe, choć fascynujące marginesy. Otwierało nieznanne wcześniej życiorysy, przywoływało zapomniane epizody. Niemal wszystkich istotnych informacji dotyczących pana Bohdana udzieliła nam jego żona. Tego, gdzie i kiedy pracował, jakimi może pochwalić się osiągnięciami. Jej mąż natomiast o te wszystkie „drobne” szczegóły zdawał się zupełnie nie dbać, rozwijając kolejne wątki o rzeczach nie znanych szerszej grupie odbiorców. Stąd też opowieść o Bohdanie Piotrowiczu musi stać się opowiadaną jego głosem historią tematów, które poruszają go najbardziej. Bo to właśnie w nich, w tych innych ludziach i innych sprawach, którym z taką determinacją poświęca swój czas, można ujrzyć go najwyraźniej.

PO PIERWSZE – OŚWIATA

Związki pana Bohdana ze szkolnictwem sięgają czasu studiów, a miał ten wielki przywilej, że trakcie edukacji uniwersyteckiej trafił na wybitnych naukowców reprezentujących tzw. krakowską szko-

łę historyczną, w tym przyszłych profesorów Aleksandra Krawczuka czy Jerzego Wyrozumskiego. W 1971 roku składał egzamin u wieliczana, profesora, a wówczas docenta, Stanisława Gawędy. W rozmowie dwóch wieliczaków, która odbyła się po ukończeniu egzaminu, profe-

sor podkreślił że absolwenci studiów na ogół wybierają pracę w dużych ośrodkach miejskich, natomiast jego troską, jako związanego ze szkolnictwem naukowca, była zawsze edukacja na wioskach. Student z Wieliczki, zafascynowany historią swojego miejsca pochodzenia przedsełdził

dorobek naukowy profesora i odkrył, że ten pochodzący ze Śledziejowic historyk, w czasie okupacji odpowiedzialny był za tajne nauczanie na obszarze powiatu krakowskiego. W czasie jednego z egzaminów, w Tenczynku, został aresztowany i osadzony w więzieniu w Montelupich. Jako że był to rok 1944 i niedługo potem do miasta weszła Armia Czerwona, uszedł cało z rąk niemieckich. Swoją misję edukacyjną realizował odważnie, w czasach, gdy takie nazwy jak Katyń padały jedynie w prywatnych rozmowach, opublikował wydawnictwo „Uniwersytet Jagielloński w okresie okupacji hitlerowskiej 1939 – 1945”, w której pisząc o zamordowanych przez Rosjan na wschodzie, a pochodzących z Wieliczki naukowcach, nie bał się otwarcie umieścić przy ich nazwiskach miejsca śmierci. Odwagę prezentował też w osobistych manifestacjach, kiedy to na swoim domu – kamienicy, mieszczącej się na wielickim rynku, corocznie w dzień 1 maja wywieszał dwie flagi biało czerwone, żeby oddać hołd nie komunistycznemu świętu pracy, ale dwa dni późniejszej rocznicy konstytucji trzeciego maja – do dziś tradycję tę kontynuuje córka naukowca. Profesor Gawęda, działacz ruchu ludowego, krzewiciel misji edukacyjnej stał się dla pana Bohdana pierwszym i najważniejszym wzorem, który wyznaczył mu drogę na całe życie. Zachęcony postawą swojego mistrza poszedł więc pracować jako nauczyciel nie w dużym i prestiżowym ośrodku jakim był Kraków, ale do tej niewielkiej podwielickiej wioski w Biskupicach, by wzorem pozytywistycznym budować od podstaw. Budować dosłownie, bowiem jako dyrektor placówki, mieszczącej się wówczas w ziemiańskim dworku, doprowadził do budowy nowego budynku szkoły, który funkcjonuje po dziś dzień. I nawet kiedy od mieszkańców usłyszał „Panie, ale tu nigdy nic nie wybudują, bo tu się tak ci ludzie pokłócają za sobą. Jeszcze im się nic nie udało”, to i tak zrobił swoje.

PO DRUGIE – HISTORIA

Fascynacja historią zaczęła się w szkole podstawowej nr 1 w Wieliczce, kiedy pochodzący ze Lwowa bibliotekarz zachęcił młodego chłopaka do przeczytania najpierw pierwszego tomu „Krzyżaków”, potem kolejnego i w końcu całej trylogii Sienkiewicza. Tak się zatopił w odległych czasach, że inne sprawy zeszyły na

margines. To był zaledwie początek drogi, ale sam przyznaje, że to właśnie w taki sposób były lwowianin zrobił z młodego Bohdana historyka.

Można zaryzykować stwierdzenie, że historia jest obecna w każdym zakamarku jego życia. Kiedy mówimy o szkole, do której uczęszczał jako chłopiec od razu pojawia się wątek jej dyrektora, pana Mieczysława Cieślaka, pseudonim Bąk, współorganizatora wielickiego ruchu oporu, który wywieziony został w głąb Rosji. Mówiąc o budowie szkoły w Biskupicach pan Bohdan natychmiast płynnie przechodzi do opowieści o Antonim Pajdaku, urodzonym właśnie w podwielickiej wsi, żołnierzu Legionów, członku PPSu, od 1943 roku zastępcy Delegata Rządu RP na Kraj, członku podziemnego rządu, który w 1945 roku został aresztowany przez NKWD i skazany w procesie szesnastu. W łagrach więziony był do 1955 roku, a po powrocie do Polski pracował jako adwokat i był między innymi współzałożycielem Komitetu Obrony Robotników. Ulica imienia Antoniego Pajdaka, jak podkreśla pan Bohdan, znajduje się w Warszawie, Radomsku i Krakowie, a nie ma jej w Wieliczce. Dopiero w 2006 roku, w ramach aktu uhonorowania tego niezwykłego człowieka przed szkołą w Biskupicach postawiono jego popiersie.

Przy okazji historii Antoniego Pajdaka dowiadujemy się o Stanisławie Guzikowskim, urodzonym w Bodzanowie, miejscowości leżącej na terenie gminy Biskupice, który jako jeden z pierwszych na obszarze Wieliczki organizował ruch oporu. Trafił do więzienia na Montelupich, gdzie torturami próbowano go zmusić do wydania członków konspiracji. Mimo okropnych mąk, nie wsypał nikogo. Został przewieziony do Oświęcimia i rozstrzelany 4 maja 1942 roku. Pan Bohdan boleje nad tym, że żadnej ze szkolnych placówek nie nadano imienia tego odważnego człowieka. Od historii partyzanta z Bodzanowa przechodzimy do wieliczczan, których korzenie sięgały dzielnicy Szwabry, ludzi o niemieckim pochodzeniu, którzy wrosli w wielickie otoczenie. Po rozpoczęciu okupacji Gestapo i żandarmeria niemiecka namierzała tych ludzi, szantażując ich, żeby podpisali volkslistę. Zrobiło to tylko 51 mieszkańców Szwabów, zaś większość zdecydowanie odmówiła.

Bohaterem tego wątku jest młody chłopak Stanisław Lassler, którego rodzice za odmowę podpisania volkslisty wysłani zostali do Oświęcimia. Jako że świetnie znał język niemiecki pracował w kopalni jako tłumacz przysłanego przez Niemców dyrektora, równocześnie rozwijając kontakty z ruchem oporu. Bojąc się o dekonspirację porzucił pracę i wstąpił do oddziału partyzanckiego „Błyskawica”. Zginął w 1944 roku w Czasławiu koło Raciechowic. Miał opinię jednego z najdzielniejszych żołnierzy, jacy walczyli na tym terenie. Niemieckie korzenie nie zdefiniowały jego lojalności w czasach ciężkiej próby i stał się jednym z największych symboli wielickiego ruchu oporu.

Jego fascynacja historią jest demokratyczna z natury. Obiektami jego zainteresowania są ludzie i ich losy. Z równym przejęciem opowiada o dziejach żołnierzy AK, działaczach PPS-WRN, czy zagładzie ludności żydowskiej. Najważniejsze dla niego jest odkrywanie przeszłości, a ta jest zbyt złożona, by dokonywać grupowego szufladkowania. Podkreśla zresztą, że dopiero gdy człowiek znajdzie się w sytuacji skrajnej, ujawni swój prawdziwy charakter. Wszystkie hasła, które do tej pory głosił i które jak mu się wydawało określają go, w rzeczywistości okazują się nic nie warte. W ostatecznym rozrachunku liczyć się będą tylko konkretne czyny. Istotne dla niego są indywidualne historie i te śledzi i odkrywa z pasją detektywa.

W ostatnim miesiącu z prowadzoną przez siebie fundacją wydał wspomnienia Marii Bajorek, wieloletniej wielickiej radnej. Są one zapisem wstrząsających wydarzeń końca sierpnia 1942 roku, kiedy zakończyła się historia wielickich Żydów. Wydanie tych poruszających zapisków jest z jednej strony uhonorowaniem połowy przedwojennej populacji Wieliczki, która w zdecydowanej większości nie przeżyła Holocaustu, a także pani Marii Bajorek, ważnej wielickiej postaci. Ta pozycja dzięki panu Bohdanowi uzupełnia naszą wiedzę o tym tragicznym fragmencie wielickiej historii. Dzięki niemu i dzięki pani Bajorek stała się ona pełniejsza.

Właśnie rozmawialiśmy o Konradzie Swinarskim, wybitnym polskim reżyserze teatralnym, który w czasie wojny mieszkał z rodzicami na Lekarce – jego ojciec był

polskim oficerem, matka uważała się za Niemkę, a Konrad był członkiem Hitlerjugend, kiedy zapytałam dlaczego zgłębia te wszystkie życiorysy. Odpowiedział mi kolejną historią. W czasie wojny jego ojciec, który był górnikiem, został aresztowany, ponieważ podejrzewano go o kradzież materiałów wybuchowych w kopalni. Do dyrektora kopalni poszła pani Swinarska i zaświadczyła, że tych materiałów nie ukradł. Ojciec został uwolniony. Tak na marginesie, owe środki wybuchowe posłużyły do wykolejenia pociągu, którym Hans Frank jechał do Lwowa. Warto wspomnieć też, że za ową akcją stali między innymi wymieniony już Mieczysław Cieślik oraz późniejszy profesor AGH Zygmunt Kawecki. Więc on żyje, ponieważ ta Niemka wstawiła się za jego ojcem. Po raz kolejny świat okazał się nie być taki czarno – biały.

PO TRZECIE – WIELICZKA

Z Wieliczką związany jest od pokoleń. Górnikami byli członkowie rodziny zarówno ze strony ojca jak i matki. Dziadek po kądzieli, Jakub Kozak, pochodzący z Grajowa, trafił nawet w poszukiwaniu pracy na Śląsk Cieszyński, skąd w 1920 roku wrócił do Wieliczki, w ostatniej chwili ostrzeżony przez Czeszkę przed grożącym mu niebezpieczeństwem ze strony zwolenników przyłączenia Śląska Cieszyńskiego do Czech.

O wielickiej historii i wielickich postaciach ma wiedzę, której prawdopodobnie nikt inny nie przebije. Wiedzę, którą skrzętnie gromadzi, ale którą nie miał okazji się podzielić. Ciągłe podkreśla przy kolejnych tematach, że powinni zająć się nimi studenci piszący prace naukowe o Wieliczkę. Sam chce pozostawać raczej na uboczu.

Do jednej z takich historii prowadzi zdjęcie ryngrafu, które wisi nad stołem, przy którym siedzimy, przez myśleniczan zwanego Matką Boską Wielicką. Pan Bohdan rozpoczyna kolejną opowieść. Na Łysej Polanie, leżącej koło Lubomira, Łysiny i Kamiennika co roku obchodzi się rocznicę walki oddziału partyzanckiego Potok z oddziałami niemieckimi. Na tych terenach w trakcie wojny funkcjonowała tzw. Republika Raciechowska, obszar, na którym powstańcy byli tak silni, że oddziały niemieckie się tam nie zapuszczały, choć co jakiś czas wysyłano jednostki ekspedycyjne. Ryngraf został ufundowany przez jednego z członków oddzia-

Fot. CKiT Wieliczka

tu po tym, jak udało im się wyjść z jednego z takich okrążeń. Dowódcą tego oddziału był Władysław Wołek, który odpowiadał za akcję M – wysyłania materiałów propagandowych do żołnierzy niemieckich. Materiały te były drukowane w Wieliczkę, w tajnej drukarni mieszczącej się przy obecnej ulicy Słowackiego. I w taki sposób opowieść prowadzi do solnego miasta. Każdy mieszkaniec w którymś momencie musiał zwrócić uwagę na tablicę wiszącą na budynku przy ul. Słowackiego, niewielu zna historię, która się za nią kryje, jeszcze mniej wie o powiązaniu z historią ruchu oporu w okolicach Myślenic, a pewnie oprócz pana Bohdana nikt inny nie wie o tym, że Władysław Wołek, jak wiele innych osób związanych z podziemiem, w czasach powojennych pracował w oświacie, a dokładniej w mieście Wleń na Dolnym Śląsku, gdzie został pierwszym kierownikiem tamtejszej szkoły podstawowej.

PO CZWARTE – STOWARZYSZENIE

Stowarzyszenie, któremu od wielu lat przewodzi działa na rzecz edukacji. Finansuje zajęcia, zakupuje sprzęt dla potrzebujących szkół, organizuje i dofinansowuje wypoczynek. Edukacja to najważniejsza dziedzina naszego życia społecznego. To właśnie troska o edukację powinna łączyć Polaków. Bez względu na poglądy polityczne, podkreśla. W ubiegłym roku wieliczanie przekazali z odpisów podatkowych aż 134 tysiące złotych. W trakcie naszej rozmowy wielokrotnie przywołuje ten fakt. Dzięki tej sumie wie-

le placówek głównie z Małopolski, choć nie tylko, zyskało liczące się wsparcie. Przez całe nasze spotkanie starałam się znaleźć do pana Bohdana klucz. I choć było ich sporo w tych licznych wątkach, z których utkał ponad czterogodziną opowieść, moją uwagę przyciągnął zwłaszcza jeden. Rozmawialiśmy właśnie o tym, że człowiek poznaje prawdę o sobie tylko w trudnej sytuacji. Gdzieś ciągle przewijała się też młodzież i dzieci, którym pan Bohdan poświęcił całe swoje życie zawodowe. I nagle zaczął pan Bohdan mówić o opiekunach żydowskiej młodzieży z czasów wojny, takich jak Janusz Korczak. „Interesuję się tym tematem”, powiedział. Ci ludzie często byli postawieni w nieludzkiej sytuacji, mogli ocalić życie i pewnie jeszcze trochę pożyć, ale musieliby zostawić tych młodych ludzi, którymi się opiekowali. I oni oczywiście ze swoimi wychowankami zostawali. „I tak pamiętam – opowiada – pana Kurzmana – krakowskiego kupca, chasyda, wtedy 77-letniego starca – jak ulicą Lwowską, w szatach religijnych maszeruje na czele grupy dzieci do Bełżca”. I opowiada o tej scenie, jakby naprawdę ją widział, a ja widzę ją razem z nim. I jest w tej opowieści szacunek do drugiego człowieka, za jego trudne ale szlachetne zarazem wybory, jest smutek nad trudno opisywalną tragedią, jest w końcu wspólnota w miłości do młodzieży, która stanowi treść całego życia pana Bohdana, skromnego nauczyciela, który wszystko co robi, robi z myślą o tych najmłodszych i o kolejnych pokoleniach. CKiT Wieliczka / Katarzyna Adolf

CHINESE DREAM; WIELKI BRAT 2.0

Ku zaskoczeniu całego politycznego świata w marcu 2018 prezydent Chin Xi Jinping zatwierdził zmiany konstytucyjne Narodowego Kongresu Ludowego. Jedną z nich było zniesienie dwukadencyjnego limitu prezydentury i przedłużenie jej na „okres życia” mianowanego. 17 marca Kongres potwierdził prezydenturę Xi, już bez limitu czasowego. Było to zwieńczenie procesu powrotu do rządów autorytarnych i kultu jednostki prowadzonego nieprzerwanie od 2013 przez prezydenta Xi. Jego kariera podążała podobnym torem co Putina czy Erdogana. Celem jest konsolidacja władzy, rządy twardej ręki i odbudowa imperium. W porównaniu do wymienionych wizerunkowo ciepły i „misiowaty” Xi skrywa za dobroliwym uśmiechem równie bezwzględny i wyrachowany polityk. Już za początków swej pierwszej kadencji wyodrębnił w łonie Partii Centralne Grupy Kierownicze. Wielu z nich osobiście przewodzi, jak choćby Grupie Bezpieczeństwa Internetu czy Bezpieczeństwa Narodowego, Reform Armii. Ponadto od kwietnia 2016 mianowany został dowódcą sił zbrojnych.

Źródła kariery przyszłego prezydenta Chin były równie banalne co paradoksalnie – nieoczywiste. Z jednej bowiem strony wywodzi się z tak zwanej czerwonej arystokracji, jego ojciec należał do partyjnej elity, był jednym z pierwszych towarzyszy Mao Zedonga. Z drugiej zaś padł on ofiarą czystek w 1963 r., został wydalony z Partii i zesłany do obozu. Mały, bo zaledwie 10-letni Xi musiał zadeklarować ojca. Kilka zaś zaledwie lat później na jego rodzinę spadły kolejne prześladowania na fali „rewolucji kulturalnej”. Na przekór wydawałoby się beznadziejnemu położeniu społecznemu w Xi rozwinęła się patologiczna żądza awansu i docenienia przez system

który tak doświadczył jego rodzinę. Psychologia nazywa to zjawisko syndromem stockholmskim; ofiara starając się zanegować swój status utożsamia się z oprawcami. Xi studiując dzieła Marksa, Lenina i Mao i za 11 razem udaje mu się wstąpić do Partii w 1974 r. Wspina się następnie mozolnie przez kolejne partyjne szczeble od sekretarza regionalnego do gubernatora. Lejtymotywnym jego działań jest walka z korupcją pod szyldem której koncentruje swoich zwolenników i niszczy wrogów. Kiedy zostaje przewodniczącym w 2013 r. powołuje Narodową Komisję Nadzoru do zwalczania malwersacji. Antykorupcyjna czystka dotyka ponad 200 000 urzędników państwowych. Równolegle w szeregach partyjnych zaczyna krążyć wewnętrzny Dokument nr. 9. Jest to poufna wytyczna, która określa wroga ustrojowego numer 1; demokrację, prawa człowieka i liberalizm jako zachodnie metody nacisku na chińską drogę do socjalizmu. W państwie Xi poczesne miejsce zajmuje bowiem, co może się wydawać paradoksalne biorąc pod uwagę adaptację kapitalistycznego modelu ideologia marksizmu. W ślad za nią idzie kult jednostki jednak w nowej, ocieplonej względem maoizmu formie. Wizerunek pomogła stworzyć prezydentowi żona, aktorka opery chińskiej. Dochodzi do tego kruczata antykorupcyjna i wizja chinese dream związana z inicjatywą jednego pasa, jednego szlaku potocznie zwana Nowym Jedwabnym Szlakiem. Jest to nawiązanie do istniejącego w średniowieczu szlaku handlowego. Miałyby on połączyć Euroazję zapewniając wymianę towarową. W istocie jednak inicjatywa ma cele polityczne. Upokorzenia czasów kolonialnych wryły się w chińską pamięć historyczną niebywale mocno. Było to dla ich o tyle dotkliwie, iż padli w XIX w. ofiarą

obcej, młodszej i ich zdaniem niższej cywilizacji europejskiej którą raczej pogardzali. Chiński eksport jest narzędziem nacisku i próbą przejęcia amerykańskich rynków zbytu. Mówiąc wprost jest wyzwaniem dla globalnej dominacji handlowej USA. Ameryka jako imperium morskie dominuje w handlu morskim i kontroli cen ropy. Naturalnym posunięciem dla Państwa Środka jest ominięcie amerykańskich blokad przez poprowadzenie drogi lądowej. W ślad za towarami idą narzędzia kulturowe, Instytuty Konfucjusza promujące kulturę i język chiński.

W 2017 The Economist określił Xi jako najpotężniejszą osobą na świecie, rok później zajął takie miejsce w rankingu Forbesa jako najbardziej wpływowego człowieka świata czym wyprzedził Władimira Putina. W istocie bowiem rosyjski niedźwiedź którym straszą media w analizach poważnych geopolityków z Białego Domu zajmuje pozycję drugorzędną, jako coraz bardziej regionalne mocarstwo w fazie schyłkowej. To Chiny nie Rosja są realnym zagrożeniem dla USA i to do konfrontacji z Chinami, zarówno ekonomicznej jak i militarnej przystosowuje się amerykańska myśl strategiczna. Wojna handlowa którą ogłosił Donald Trump pod hasłem America first i Make America great again jest odpowiedzią na chińskie zagrożenie. Przez dziesięciolecia Chiny były traktowane przez Zachód jako rezerwar taniej siły roboczej i zamorska montownia. Tymczasem Chiny po cichu skopiowały większość technologii tworząc tańsze odpowiedniki i zalewając nimi świat. Przy okazji odbudowały własną gospodarkę wygaszając miejsca pracy na zachodzie, które to były w myśl liberalnej logiki o swobodnym przepływie kapitału outsourcowane w Chinach. Nic chyba nie jest lepszym symbolem tego upadku niż Detroit. Miasto ongiś będące prężnym ośrodkiem produkcji samochodowej stało się zbiorem pustostanów i wylęgarnią przestępczości wraz z outsourcingiem produkcji. Jakby tego było mało, ostatnimi czasy owe slumsy są rewitalizowane przez... chińskich inwestorów. Jedno jest pewne. Powtarzane za Fukuyamą rojenia o końcu historii spowodowanym tryumfem liberalnej demokracji trafiają na naszych oczach do lamusa. Wraca zaś orwellowska wizja rywalizujących bloków kontynentalnych. Dobiega też końca era kolonialna, w rozumieniu ekspansjonizmu białego człowieka. Kto też wie, czy tym razem role się nie odwrócą? Stanisław Żuławski

WIZYTA DELEGACJI Z UKRAINY

W dniu 12 września w wielickim magistracie gościliśmy delegację ukraińską z miasta Baryszewka niedaleko Kijowa. W skład delegacji weszli m.in.: Przewodniczący Rady Baryshevki Vladimir Humeniuk, Prezes Stowarzyszenia Ukraińsko-Polskiego, radni miasta Baryshevka, dyrektor Domu Kultury oraz przedstawiciele Jaworznickiej Izby Gospodarczej, która pomagała w organizacji tej wizyty studyjnej. Na ręce burmistrza Wieliczki Artura Kozioła goście z Baryshevki przekazali symboliczny bochenek chleba, owoc tegorocznych plonów na ukraińskiej zie-

mi. Warto dodać, że Baryshevka to rejon bardzo rolniczy, szczególnie znany z bardzo zdrowych i dobrych miodów. Podczas czwartkowego spotkania rozmawiano także o możliwej współpracy między naszymi miastami w zakresie gospodarczej, kulturalnej i edukacyjnej wymiany doświadczeń. W spotkaniu uczestniczyli również zastępca burmistrza ds. Społecznych Agnieszka Szczepaniak, dyrektor Wydziału Kultury, Sportu, Turystyki i Komunikacji Społecznej Magdalena Golonka oraz dyrektor Wydziału Szkół i Przedszkoli Anna Całka. *UMiG Wieliczka*

fol. UMiG Wieliczka

SPOTKANIE „WIELICZKA-WIELICZANIE” BIS!

18 września b.r. w sali „Magistrat” Stowarzyszenie „Klub Przyjaciół Wieliczki” (KPW), zorganizowało 9. spotkanie z cyklu „Wieliczka-Wieliczanie” Bis! pt. „Żołnierze niezłomni „Wykłęci”: Józef Mika, Franciszek Mróz i inni.” Prelekcje wygłosili: Apolonia Ptak, rodem z Jankówki, emerytowana nauczycielka, prozaiczka, reportażyстка, poetka zrzeszona w Stowarzyszeniu Pisarzy Polskich Oddział w Krakowie, autorka m.in. książki „Prawem wilka” i Włodzimierza Chrenkoffa, aktor. Prelegenci przedstawili krótkie biografie żołnierzy podziemia antykomunistycznego działających na terenie powiatów: bocheńskiego, myślenickiego limanowskiego w latach 1945-1951: Józefa Miki ps. „Wrzos”, Franciszka Mroza ps. „Bóbr”, (zostali zamordowani przez funkcjonariuszy UB 25.06.1951 r. w więzieniu w Krakowie przy ul. Montelupich) i innych. Wypowiedzi uzupełnił Piotr Przędzek, Ferdynand Talaga z Węgrzc Wielkich, więzień polityczny (1954-1955), Danuta Chorowska, córka śp. Jacka Bełtowskiego ps. „Stefan”, żołnierza NOW- Oddziału „Szczerbiec” (1944-1945),

a następnie członka nielegalnej organizacji „Młodość Wielkiej Polski”, więzionego (1953-1956), Małgorzata Janiec, prezes Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” w Krakowie, Cecylia Kostecka, Andrzej Kobos, Stanisław Dziedzic. 25 września odbyło się 10. spotkanie z cyklu „Wieliczka-Wieliczanie” Bis! pt. „Zioła i ich zastosowanie w życiu codziennym. Sól i zioła dla zdrowia wieliczian” Prelekcje wygłosiły: Halina Pracuch, emerytowana nauczycielka biologii i przyrody ze specjalizacją botanika -systematyka roślin, członek KPW, pomysłodawczyni tematu spotkania, Bożena Maria Gielarowska z „Akademii Tradycji” w Piekarach k. Krakowa oraz Agnieszka Wołańska, historyk z Kopalni Soli „Wieliczka”. Po prelekcjach głos zabrali: Katarzyna Steg, Krystyna Wróbel, Janina Tańcula, Edyta Hozioł, Dominik Krysa, niżej podpisana. 9., 10. spotkania „Wieliczka-Wieliczanie” Bis! odbyły się pod patronatem Burmistrza MiG Wieliczka, a 10 -te także dzięki współpracy KPW z Akademią Tradycji w Piekarach koło Krakowa, Kopalnią Soli „Wieliczka”. Oba spotkania prowadziła Jadwiga Duda, *prezes Stowarzyszenia „KPW”*. *Jadwiga Duda*

fol. Jadwiga Duda

WYSTAWA „POLSKIE ZŁOTO W NARODOWYM BANKU RUMUNII”

W dniu 17 września w Wielickiej Mediatece otwarta została wystawa pt. „Polskie Złoto w Narodowym Banku Rumunii 1939-1947”. Uroczystego otwarcia dokonali: burmistrz Wielicki Artur Kozioł, Konsul Honorowy Rumunii w Krakowie Ignat Timar oraz Michał Sowa wiceprezes Towarzystwa Polsko-Rumuńskiego w Krakowie w obecności mieszkańców Wieliczki i miłośników Rumunii. Wystawa ta uzmysławia jak ważne są dobrosąsiedzkie relacje, dzięki którym pomimo nacisków ówczesnych okupantów: niemieckiej III Rzeszy i Związku Radzieckiego udało się uchronić polski skarb narodowy w tragicznym wrześniu 1939 roku. Wystawa jest odpowiedzią na pytania; Jak udało się wywieźć ponad 80 ton polskiego złota z kraju zagrożonego w wojnie?, a także; Dlaczego kruszec wywieziono do Rumunii? Podczas uroczystości Burmistrz Artur Kozioł otrzymał odznakę Narodowego Banku Rumunii. *UMiG Wieliczka*

fol. WieliczkaCity.pl

WIZYTA RADNYCH MIASTA BERGKAMEN

W dniu 9 września 2019 r. Wielickę odwiedziła delegacja frakcji zasiadających w Radzie Miasta Bergkamen. Jest to swoista tradycja, że przedstawiciele tamtejszych ugrupowań odwiedzają partnerskie miasta, z którymi możliwe przyjdzie im współpracować w przyszłości. W spotkaniu uczestniczyli Burmistrz Miasta i Gminy Wieliczka Artur Kozioł, Z-ca Burmistrza ds. Inwestycji Piotr Krupa, Z-ca Burmi-

stra ds. Społecznych Agnieszka Szczepaniak, Dyrektor Wydziału Kultury, Sportu, Turystyki i Komunikacji Społecznej Magdalena Golonka, Marek Filipek Inspektor WKSTiKS ds. kontaktów z miastami partnerskimi. Gości reprezentował Burmistrz Miasta Bergkamen Thomas Hartl oraz przedstawiciele frakcji: Bernd Schaefer, Thomas Heinzel, Jochen Wehmann oraz Thomas Broniewski – tłumacz. *UMiG Wieliczka*

fol. UMiG Wieliczka

GORĄCE LATO - SIERPIEŃ '80

39. rocznica podpisania Porozumień Społecznych z Rządem PRL, jest okazją do przypomnienia wydarzeń sprzed lat.

Zanim nastąpiła rewolucja w roku 1980, poprzedziły go wydarzenia z roku 1956 w Poznaniu, 1968 wystąpienia studentów i fale represji szukające winnych za niepowodzenia gospodarcze PRL. W dwa lata później w 1970 roku, doświadczyliśmy brutalnej agresji ze strony władz w Gdańsku i Gdyni. Rok 1976 w Radomiu, był kolejnym wystąpieniem pracowników przeciwko reżimowi. Te wydarzenia, niewątpliwie zaważyły na tym co się stało w 1980 roku. Doświadczenia zebrane w latach poprzednich, zaowocowały powstaniem niezależnego ruchu związkowego. Celem tego artykułu, nie jest analiza wszystkich przyczyn które doprowadziły do wydarzeń sierpniowych. Wystarczająco dużo działo się w najbliższym otoczeniu aby sięgać do wydarzeń na skalę ogólnopolską. Zapewne wszystkie one prowadziły do jednego celu, a mianowicie do stworzenia niezależnych organizacji, mających na celu reprezentowanie interesów pracowników. W dobie ograniczonego dostępu do informacji i niemożności komunikowania (nawet telefonicznie) sprawiało wiele trudności w wymianie idei i pomysłów. Postaram się przedstawić w skrócie wydarzenie które miały miejsce w naszym mieście. Kopalnia Soli jako największy

zakład zatrudniający około 1500 pracowników, była tygłem gotowym do wybuchu z kilku powodów. Pierwszy z nich to płace, które nie wzrastały wraz z ze wzrostem kosztów utrzymania, drugie to braki w zaopatrzeniu w podstawowe artykuły spożywczo- przemysłowe, na to wszystko nałożyły się niewłaściwe relacje kadry kierowniczej z pracownikami.

W dniu 26 sierpnia 1980 roku na warzelni zostaje podjęta akcja strajkowa i przedstawione postulaty. Pierwszy z postulatów dotyczył zwolnienia dyrektora technicznego z zajmowanego stanowiska, ze względu na jego - delikatnie mówiąc- niewłaściwe podejście do pracowników, szczególnie do pań pracujących w dziale pakowania soli. Drugi dotyczył podwyżki płac a kolejne związane były z warunkami socjalnymi i systemem pracy czterobrygadowej. 26 sierpnia około godziny 13:00 na cechowni wraz z kolegami Michałem Bylicą i Stanisławem Fiołkiem, przystąpiliśmy do spisywania postulatów. Postulatów było sporo, ale najważniejsze z nich to było poparcie dla postulatów Gdańskich, wybór nowej Rady Zakładowej spośród osób bezpartyjnych, podniesienie płac i poprawa warunków socjalnych. Podczas spisywania postulatów z dołu po I zmianie wyjeżdżało coraz więcej pracowników. Do tego nakładali się pracownicy którzy przyszedli na II zmianę. Zrobiło się gorąco nie tylko fi-

zycznie. Atmosfera gęstniała, zewsząd były nawiązywania do podjęcia strajku okupacyjnego. Po przybyciu na cechownię dyr. Ignacego Markowskiego, przedstawiłem listę postulatów. Nie muszę nikomu tłumaczyć co się działo gdy na małej przestrzeni zostaje zgromadzonych kilkaset osób. Strajk trwał około dwóch godzin. Po uzgodnieniu z dyrekcją, że damy im czas do namysłu, do następnego tygodnia i będziemy oczekiwali na odpowiedź.

Następnego dnia rano dowiedziałem się, że warzelnia uzgodniła inny termin spotkania z dyrekcją. Po krótkich konsultacjach nie podjąłem pracy tylko przystąpiłem do organizowania przedstawicielstwa z innymi wydziałami. Z dzisiejszego punktu widzenia, sam jestem zaskoczony, że udało się zorganizować przedstawicielstwo załogi (nawet w ograniczonym zakresie). Następnie udałem się wraz z kolegami na warzelnię w poszukiwaniu Stanisława Sitko. Warzelnia to był specyficzny zakład. Samo wejście stwarzało niesamowite wrażenie. Płatnina rur, schodów i kabli robiła wrażenie jakby pochodziła z jakiegoś filmu. W tym wszystkim odnaleźliśmy Staszka i w jednym z tkz. „kantorków” wypełnionych workami i bliżej nie określonymi przedmiotami stwarzała wrażenie wielkiej tajemnicy. Kto tam pracował to rozumie o czym piszę. Tam został sformalizowany układ zjednoczeniowy pracow-

80. ROCZNICA AGRESJI ZSRR NA POLSKĘ

Data 17 września upamiętnia tragiczne wydarzenie w historii Polski, jakim była agresja ZSRR na wschodnie terytory II Rzeczypospolitej, ale również rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego i Światowy Dzień Sybiraków.

W Wieliczce główne uroczystości 80. rocznicy agresji ZSRR na Polskę odbyły się przy Pomniku Odrodzenia Polski, gdzie przybyłe delegacje złożyły wiązanki upamiętniając to tragiczne w skutkach wydarzenie. *CKiT Wieliczka*

ników warzelni, WRG i pracowników dużych wydziałów technicznych. Staszek Sitko został Przewodniczącym a ja Wiceprzewodniczącym Komitetu do realizacji postulatów. Po uzgodnieniach posłaliśmy do dyr. Ignacego Markowskiego i powiadomiliśmy, że powstało wspólne ciało do reprezentowania załogi. Połączyliśmy listy postulatów w jedną całość, grupując je tematycznie. Uzgodniony został termin odpowiedzi na postulaty i wnioski na 2 września o godzinie 14:00. Spotkanie miało odbyć się na cechowni z udziałem wszystkich pracowników. Przed spotkaniem wtorkowym, doszło do podpisania 30 sierpnia w Szczecinie i 31 sierpnia w Gdańsku porozumień z rządem PRL. Szczegóły porozumień zawartych w tych miastach, wcale nie były znane w całej Polsce.

We wtorek 2 września 1980 roku o godzinie 14:00 przybyli przedstawiciele dyrekcji z Ignacym Markowskim na czele. Komunikat był krótki: w związku z brakiem kompetencji dyrektora nie jest władny podjęcia decyzji w wielu kwestiach które były przedmiotem sporu. Po naradzie Komisja Realizacji Postulatów przekształciła się w Komitet Strajkowy i ogłosiła strajk na terenie całego zakładu. W skład Komitetu Strajkowego weszli: Przewodniczący – Stanisław Sitko Wiceprzewodniczący - Piotr Marzec, członkowie: Adam Batko, Stanisław Kucharczyk, Bronisław Pasek, Irena Szewczyk, Antoni Chachlica, Danuta Liszkiewicz, Stanisław Lichoń, Klara Szulc – Kudela, Jerzy Sajak. Do strajku dołączyli przedstawiciele z OBR Jan Kaszowski, oraz

przedstawiciele Hydrokopu – Stanisław Kubowicz i Stanisław Łapuszek. Do negocjacji ze strajkującymi przyjechali przedstawiciele Zjednoczenia. Niestety i oni nie mieli żadnych uprawnień do prowadzenia rozmów. W związku z tym, Komitet Strajkowy zażądał przyjazdu przedstawicieli Ministerstwa Przemysłu Chemicznego.

Przyjazd delegacji był opóźniony ze względu na pobyt delegacji w Siarkopolu, gdzie prowadził rozmowy ze strajkującymi. W tym czasie komitet Strajkowy nadzorował zabezpieczenie zakładu przed zniszczeniem lub sabotażem. W tej krótkiej relacji trudno oddać dramaturgię tamtych dni. Po przyjeździe wiceministra Grzwy negocjacje prowadzone były długo w nocy z 4 na 5 września. Strajk zakończył się podpisaniem porozumienia w sprawie podwyżki płac. Załoga miała powrócić do pracy 5 września na II zmianę. Po zakończeniu strajku Komitet Strajkowy zmienił nazwę na Komisję do Kontroli Realizacji Postulatów. Po zakończeniu strajku nawiązałem kontakt z mec. Andrzejem Rozmarynowiczem celem uzyskania opinii i pomocy prawnej w sprawie tworzenia Wolnych Związków Zawodowych. Z małą grupą osób zacząłem zbierać deklaracje dotyczące powołania załazków NSZZ. Jednym z najważniejszych zadań jakie postawiłem sobie i komitetowi założycielskiemu było przywrócenie obrządków katolickich jak i dbanie o pamięć historyczną. Z naszej inicjatywy zostały przywrócone msze św. w Kaplicy Bł. Kingi z okazji Barbórki, na Pasterkę, Święta Wielkanocne i z okazji Dnia Bł. Kingi. Jedną z najbar-

dziej wspierających osób w tej sprawie była Pani Klara Szulc-Kudela i Tadeusz Badura.

W dniu 15 września 1980 roku zostało zwołane zebranie zainteresowanych zakładów w Sali Teatralnej Kombinat „Lenina”. Podczas obrad postanowiono, że zostanie powołany MKZ Kraków NSZZ. W skład zarządu weszło 17 przedstawicieli zakładów pracy. Od tego czasu musiałem dzielić pracę w Komitecie Założycielskim NSZZ w Kopalni i w regionie. W dniu 31 stycznia 1981 roku zostałem wybrany Przewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność w Kopalni Soli w Wieliczce, a zarazem zostałem wybrany delegatem na Regionalny Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” Małopolska. Zastępcą został wybrany Tadeusz Janisz i sekretarzem Elżbieta Kmiecik. Na zakończenie przytoczę, że Porozumienia zostały podpisane 30 i 31 sierpnia, a akcja inwigilacji i rozpoznania środowisk tworzących niezależne organizacje była podjęta natychmiast, po podpisaniu umów. Dowodem na to, jest dokument służby bezpieczeństwa z 13 października 1980 roku pod kryptonimem „Tygiel” na którym znajduje się moje nazwisko pod numerem 33 z adnotacją – organizator strajku w miejscu pracy. To wtedy zostały przygotowane akty internowania, tylko nie było na nich wpisanych dat. Mam nadzieję, że na 40 lecie podpisania „Porozumień Sierpniowych” uda mi się wydać książkę która przybliży wydarzenia tak młodym jak i tym co bezpośrednio byli zaangażowani w przemianę ustrojową. *Piotr Marzec*

„STRAŻACY NA START” - ĆWICZENIA PRAKTYCZNE

W czwartek 26 września w Wielickiej Strefie Aktywności Gospodarczej w Kokotowie, odbyły się ćwiczenia jednostek ochrony przeciwpożarowej z terenu gminy Wieliczka. Organizatorem ćwiczeń była Komenda Powiatowa PSP w Wieliczce. Zgromadzone jednostki ćwiczyły postępowanie w przypadku pożaru poszycia dachowego jednej z hal. Jednostki JOP miały za zadanie zbudowanie stanowiska gaśniczego składającego się z działka wysokiej wydajności oraz podaniu prądu wody z kosza drabiny. W tym celu zbudowano stanowisko wodne wraz z zbiornikiem przy GCBA Renault Kerax. Scenariusz zakładał na-

pełnianie zbiornika wodnego liniami wodnymi z hydrantów, oraz sprawdzenie warianty dowożenia wody przez jednostki OSP. Po sprawdzeniu założeń przez dowódców ćwiczenia zakończono. Strażacy wraz z dowódcami zapoznali się z obiektem po zakończeniu części praktycznej. W ćwiczeniach wzięli udział: JRG Wieliczka, OSP Czarnochowice, OSP Kokotów, OSP Węgrzce Wielkie, OSP Chorągwica, OSP Podstolice, OSP Byszyce, OSP Raciborsko, OSP Gorzków, OSP Wieliczka, OSP Golkowice, OSP Grajów, OSP Grabie, OSP Jankówka, OSP Zabawa, OSP Sułków, OSP Dobranowice. OSP Czarnochowice/CKiT Wieliczka

Fot. T. Warczak

JUBILEUSZ 115-LECIA OSP GRABIE

Od 115 lat druhowie z Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Grabiu niosą pomoc drugiemu człowiekowi by ratować dobytek, ludzkie zdrowie i życie, będąc wierni zawołaniu: „Bogu na chwałę, ludziom na pożytek.” Obchody znacznego Jubileuszu były okazją do przypomnienia o działaniach jednostki na przestrzeni wielu lat, pochwalenia się bieżącymi osiągnięciami oraz wyróżnienia druhów działających aktywnie w straży. Nie zabrakło podziękowań, wielu życzeń, by nie tylko strażacy ochotnicy z każdej akcji wracali cali i zdrowi, ale także przez pracę społeczną, którą wykonują, byli doceniani i szanowani w społeczności. Po mszy świętej, która została odprawiona w kościele p.w. Najświętszej Maryi Panny w Grabiu, wszyscy uczestnicy Jubileuszu przemarszerowali przed strażnicę, gdzie odbył się uroczysty apel. Meldunek od dowódcy uroczystości druha Fabiana Starowicza przyjął Wiceprezes Prezydium Zarządu Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP w Krakowie, druh Władysław Kucharski. Po przeglądzie pododdziałów, przy dźwiękach Mazurka Dąbrowskiego granego przez orkiestrę dętą z Koźmic Wielkich, nastąpiło wciągnięcie na maszt flagi państwowej przez poczet flagowy w składzie: dowódca – druh Krzysztof Ziętarski, flagowy – druh Szymon Iskrzycki oraz asystent- druh Jakub Sendorek. 115 lat istnienia Ochotniczej Straży Pożarnej w Grabiu było zobowiązaniem do przedstawienia historii jej powstania. Rys historyczny jednostki odczytał Prezes OSP Ireneusz Iskrzycki: „Powstanie Ochotniczej Straży Pożarnej w Grabiu datuje się na dzień 4 listopada 1904 r., kiedy to na walnym zebraniu Kółka Rolniczego podjęto uchwałę o utworzeniu oddziału Straży Ogniowej. Prezesem Kółka Rolniczego był ks. Proboszcz Józef Rażny, ogromnie zasłużony dla wsi. W skład pierwszego Zarządu Straży zostali wybrani: Stanisław Leitner - kierownik szkoły oraz Jan Piernik. W obecności Józefa Srogi, instruktora Towarzystwa Rolniczego we Lwowie, w 1906 r. wybrano Zarząd, w skład którego weszli: Jan Piernik jako naczelnik, Jan Jeleń jako zastępca oraz Wojciech Sendorek, Wojciech Kolasa, Michał Sendorek, Karol Burda”. Po prezentacji historii jednostki, nastąpiła ceremonia wręczenia medali i odznaczeń dla zasłużonych druhów. Gospodarzom jubileuszu gratulowali goście, m. in. Artur Koziół – Burmistrz Miasta i Gminy Wieliczka, Urszula Rusecka – Poseł na sejm RP, Adam Kociołek – Starosta Wielicki, st. kpt. Przemysław Pręczech – Komendant Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Wieliczce. Na koniec został złożony meldunek o zakończeniu uroczystości oraz odbyła się defilada pododdziałów. *Fabian Starowicz - naczelnik Ochotniczej Straży Pożarnej w Grabiu*

SUKCESY OSP RACIBORSKO I MDP ZABAWA

21 września 2019 r. na stadionie sportowym TS Wolni Kłaj odbyły się VII Powiatowe Zawody Sportowo – Pożarnicze oraz Powiatowe Zawody Sportowo Pożarnicze Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych Powiatu Wielickiego. W zawodach udział wzięło 10 drużyn Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu powiatu wielickiego. Pierwsze miejsce zdobyło OSP Raciborsko z gminy Wieliczka. Na-

tomiast MDP Zabawa zajęła drugie miejsce zdobywając 932 punkty. Gratulacje dla srebrnej drużyny: Błażej Luraniec, Aleksander Burda, Wojciech Luraniec, Dawid Kapusta, Artur Kapusta, Grzegorz Juras, Kacper Rzepa, Miłosz Karamon, Andrzej Luraniec, Rezerwowi: Michał Kapusta, Hubert i Filip Hrynyszyn, opiekun drużyny Tadeusz Luraniec. Serdecznie gratulujemy! *Tadeusz Luraniec/CKiT Wieliczka*

INAUGURACJA NOWEGO ROKU NA UNIWERSYTECIE TRZECIEGO WIEKU

W dniu 19 września o godz. 18.00 w Wielickiej Mediatece odbyła się uroczysta inauguracja nowego roku akademickiego 2019/2020. Imprezę uświetniła część artystyczna. Przybyłych studentów przywitał burmistrz Wieliczki Artur Kozioł oraz prezes Stowarzyszenia Wielicki Uniwersytet Trzeciego Wieku Elżbieta Achinger. *UMiG Wieliczka*

fol. UMiG Wieliczka

WIELICKI UNIWERSYTET DZIECIĘCY INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2019/2020

W piątek 20 września w Wielickiej Mediatece rozpoczęliśmy nowy rok akademicki. Uroczystego powitania studentów i wręczenia indeksów dla najmłodszej grupy dokonał nasz gość specjalny - zastępca burmistrza ds. społecznych Agnieszka Szczepaniak. Dziękujemy Komendzie Powiatowej Policji w Wieliczce i sierżant sztabowej Marcie Jeger-Kęsek oraz Fabryce Kreatywności za wspaniałą oprawę dla tego wydarzenia! *CKiT Wieliczka*

— fot. UMIG Wieliczka

VIII MIĘDZYNARODOWY

ZŁOT DACII DRUM BUN 2019

W piątek, 6 września 2019 w wielickiej Mediatece gościli uczestnicy VIII Międzynarodowego Złotu Dacii 1100-1410 Drum Bun 2019. Barwna grupa miłośników zabytkowej motoryzacji z Polski, Rumunii, Czech i Słowacji, u progu wycieczki z Krakowa na Roztocze odwiedzi również Wieliczkę i spotka się z przedstawicielami władz miasta oraz mieszkańcami. Wizyta pięknie wkomponuje się w cykl imprez organizowanych w Wieliczce w roku 2019, kiedy to Polska i Rumunia świętują 100-lecie relacji dyplomatycznych. Wcześniej podziwialiśmy wystawę rocznicową właśnie w Mediatece, połączoną z występami artystów z Rumunii, odbyły się prelekcje o podróżach do Rumunii, rywalizowaliśmy w polsko-rumuńskim turnieju piłkarskim, a Pan Burmistrz Wieliczki złożył wizytę w Bukareszcie, spotykając się z przedstawicielami różnych środowisk i nawiązując współpracę. *UMIG Wieliczka*

— fot. CKiT Wieliczka

NARODOWE CZYTANIE

fot. Biblioteka Wieliczka

W sobotę 7 września w całej Polsce odbyło się Narodowe Czytanie, również Wieliczka wzięła udział w corocznej akcji pod honorowym patronatem pary prezydenckiej. Biblioteka, Campus Misericordiae, domy fundacji L'Arche, Dom Seniora Zapiecek, Dom Opieki Nestor oraz wiele innych miejsc w Wieliczce – to tutaj można było usłyszeć jak „Bibliotekarze i przyjaciele czytają wieliczkom”. Na Campus Misericordiae w spotkaniu wzięli udział mieszkańcy, czytelnicy, a przede wszystkim podopieczni Ośrodka Wsparcia Dziennego Brzegi. Wydarzenie uroczyste rozpoczęła burmistrz ds. społecznych Agnieszka Szczepaniak, odczytując wstęp do utworu „Katarzynka” Bolesława Prusa. Czytanie tego utworu kontynuowała Urszula Szura, biblioteczna wolontariuszka. Nowelę „Dym” Marii Konopnickiej zaprezentowała dyrektor MGOPS w Wieliczce Dominika Chylińska, a fragmenty twórczości Bruno Schulza przeczytała Katarzyna Sowa-Lewandowska. Dziękujemy wszystkim słuchaczom, zespołowi Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczce oraz naszej ukochanej wolontariuszce Babci Uli za dzielenie się z nami i z Państwem czasem i dobrym słowem. MGOPS Wieliczka/ red. CKiT Wieliczka

BIBLIOTEKA W RACIBORSKU W NOWEJ ODSŁONIE

Znajdująca się w Domu Strażaka w Raciborsku, filia biblioteczna nr 5 jest miejscem łączącym ludzi, informacje i idee, wzbogacającym życie mieszkańców i budującym lokalną społeczność. Od września br. biblioteka zyskała nowy, dużo większy od dotychczasowego lokal. Serdecznie zapraszamy do korzystania z biblioteki w Raciborsku. UMiG Wieliczka

fot. UMiG Wieliczka

POGODNY KATASTROFIZM

Recenzja książki „Dziennik końca świata”
Wojciecha Bonowicza, wyd. Znak,
data premiery: 19 czerwca 2019.

Debiut prozatorski Wojciecha Bonowicza – zbiór tekstów z pogranicza eseju i felietonu – wpisuje się po części w nurt nieco egocentrycznych próz Jerzego Pilcha, Jacka Bocheńskiego czy Andrzeja Stasiuka. Nie wydaje mi się jednak, by autor pozazdrościł wyżej wymienionym, bo „Dziennik końca świata” jest wyjątkowo intymny. To rodzaj pewnego manifestu, ale również bardzo osobiste zapiski o postrzeganiu świata, który wciąż na nowo toczy się ku końcowi i jak na razie skończyć się nie może. Tematem tej książki najpierw jest otoczenie autora, potem trochę polityka, następnie osobiste doświadczenia z poezją innych i tutaj – interpretując wiersze – Bonowicz ujawnia nie tylko własną wrażliwość, ale także przekonanie, że detale rzeczywistości czasem tak trudnej do zrozumienia najczytelniej wyjaśniają poetyckie wersy.

Jeśli spojrzeć na „Dziennik końca świata” całościowo, jawi nam się jako rzecz o szeroko pojętym porozumieniu. Autor snuje rozważania o tym, jak istotne jest bycie tak zwanym „człowiekiem wewnętrznym”, umiejącym przede wszystkim słuchać, wydobywać z szumu i chaosu treści, odnajdywać tam istotę ludzką z jej oczekiwaniami, pragnieniami i potrzebą bycia zrozumianą. Ta wewnętrzność jest tu synonimem dojrzałości. Nie chodzi o eskapizm, bardziej o otwartą drogę do dialogu ze światem, w którym dominują głosy domagające się uwagi. Nie ma w nim zrozumienia, nie ma szerszego dialogu ani wyrażania potrzeb jako społeczność. Są egocentryczne głosy. Dlatego Bonowicz najpierw ujawnia siebie jako skupionego na rozmówcy odbiorcę, a potem – trochę żartobliwie – wskazuje, że prawdziwy dialog odbywa się w przestrzeni poetyckiej wolnej od uprzedzeń i wszystkiego, co złe.

Tak, ta książka, prozatorska przecież, dla autora będąca nowym wyzwaniem, to przede wszystkim świadectwo zakorzenienia się w poezji – wydobywania z niej tego, co najcenniejsze, kiedy chce się ujrzeć rzeczywistość w stanie pogodnej katastrofy. Bonowicz opowiada o swojej drodze twórczej, konfrontuje się również z poetami, których zna lub ceni. Tym samym własną tożsamość ujawnia wprost, ale również przez cytowanie innych. Każdy z nas bowiem jest wspomnianym już „człowiekiem wewnętrznym” dopiero

wówczas, gdy nauczy się słuchać otoczenia i wydobywać mądrość z tego wszystkiego, co definiuje inną osobę i co niekoniecznie musi być mądre.

Bonowicz opowiada o swoich podróżach, o tym, co przeczytał, jak spędza czas i co pamięta z dzieciństwa. Jest miejscami sentymentalny, miejscami bardzo racjonalny i krytyczny. Proponuje swoiste rozliczenie ze sobą – z tym, skąd się wydobyl i jaki się stał. Patrząc oczyma Leca na nasze codzienne przypadłości, uśmiecha się do niedoskonałości świata, ale przede wszystkim stara się udowodnić, że najważniejsze jest uporządkowanie różnorodności tego świata w sobie. Pojawiają się także sugestie dotyczące tego, jak dobrze żyć. Myślę, że taka książka to dowód humanistycznej melancholii codzienności, ale także opowieść o tym, że każda forma odbioru świata to jego częściowe zawłaszczanie. I codziennie kończy się świat, który tymczasowo wyczerpuje sposoby na wyrażenie siebie. Ale odradza się na nowo. „Dziennik końca świata” to świadectwo poszukiwań tego, co zaskakujące i zawsze zmuszające do refleksji. Książka, w której odnajdzie się nieco sentymentalizmu, uważnych diagnoz dotyczących stanu społeczeństwa, ale także dużo osobistych refleksji o tym, jak dobrze autorowi jest ze sobą, swoim poczuciem estetyki, światopoglądem i chęcią do bacznej obserwacji świata.

Jarosław Czechowicz

NHEF W KINIE WIELICKA MEDIATEKA

Miło nam poinformować, że program który będziemy realizować już od października Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej spotkał się z dużym zainteresowaniem, jest nas już ponad 1047 zapisanych uczestników i ta liczba wciąż rośnie! Miesięcznie w ramach projektu Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej zawita do nas 1047 uczniów za to w skali całego programu, który będziemy realizować od października br. do kwietnia 2020 daje nam to liczbę aż 7 329 odwiedzin! W Kinie Wielicka Mediateka będą realizowane 4 cykle: Cykl „Chodzę do Kina” oraz „Filmowi bohaterowie”, to cykle które cieszyły się największym zainteresowaniem, dlatego każdy z nich będziemy realizować w dwóch grupach. Na cykl dla najmłodszych naszych widzów zarejestrowało się 368 przedszkolaków wraz z nauczycielami, natomiast klasy 1-3 to 365 uczestników. Klasy 4-6 to cykl „Młodzi w obiektywie” – zgłoszonych 184 uczestników oraz najstarsze klasy szkoły

podstawowej 7-8, cykl „Dojrzewanie w kinie” – zgłoszonych 130 uczestników, na ten cykl pozostały jeszcze ostatnie wolne miejsca. Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej to nie tylko wartościowe filmy, które są prezentowane na najlepszych festiwalach dla dzieci i młodzieży w Europie, ale także inspiracja do rozmów. Każdy seans jest poprzedzony rozmową z prelegentem, który przygotowuje młodego widza do odbioru prezentowanego filmu. Zwieńczeniem spotkania jest rozmowa podsumowująca dzieci i młodzieży z prelegentem, jednocześnie jest to zachęcenie do aktywności ucznia. Warto podkreślić, że Cały program Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej pozostaje w zgodzie z podstawą programową Ministerstwa Edukacji Narodowej. W 2012 roku projekt został uhonorowany Nagrodą Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej w kategorii „edukacja młodego widza”. W 2011 roku Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej zostały włączone

do rodziny projektów Filmoteki Szkolnej. Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej należą do Koalicji dla edukacji filmowej powołanej przez Polski Instytut Sztuki Filmowej. Honorowy patronat nad programem objął Rzecznik Praw Dziecka oraz Europa Cinemas. Wielicka Mediateka

III WIELICKI EKOPIKNIK

14 września przed Wielicką Mediateką odbył się Ekopiknik, w czasie którego mogliśmy zbadać swoje płuca, obejrzeć spektakl teatralny dla dzieci pt. „Czarownica niska emisja”, spróbować Eko przekąsek, skorzystać z wielu atrakcji dla dzieci, a także skonsultować się z ekodoradcami, obejrzeć ekspozycję ekologicznych elementów do naszych domów oraz uczestniczyć w zajęciach fitness. To tylko niektóre z atrakcji dostępnych w trakcie wydarzenia. Ogłoszone zostały również wyniki konkursu „EKO - ZABAWKA”: I miejsce: Anna i Karolina „Eko-miś”; II miejsce: Justyna, Karolina, Kasia i Agnieszka „Aparat”; III miejsce: Beata, Elżbieta, Mariusz „Ekoludek zakrętkożerca”; Wyróżnienie: Maria i Joanna Adamek „Eko-zamek”; Dominika i Ewelina „Eko-samochód”. Dziękujemy za tak liczne przybycie, do zobaczenia! UMIG Wieliczka

REKLAMA

FREEECO TO WIELOLETNIE DOŚWIADCZENIE W PROJEKTOWANIU, MONTAŻU INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH, GWARANCJA NAJWYŻSZEJ JAKOŚCI SYSTEMU.

wieliczka@freeeco.pl

576 931 887

FOTOWOLTAIKA
DBAJ O ŚRODOWISKO
NIE PŁAĆ ZA PRĄD

👍 DOTACJE

- DOFINANSOWANIA DO 5000zł
- MOŻLIWOŚĆ ODLICZENIA 19% PODATKU OD KOSZTÓW INSTALACJI
- EKO KREDYT 3%

🕒 **GWARANCJA 25 LAT** 📄 **CERTYFIKATY**

🔧 **FACHOWY MONTAŻ** 🤝 **DARMOWY AUDYT**

- Średnia nasłonecznienia w Polsce wynosi 1000kWh i jest zbliżona do średniej w Niemczech, czyli światowego lidera w systemach fotowoltaicznych
- Twój operator energetyczny magazynuje nadwyżki i w miesiącach o mniejszym nasłonecznieniu zwraca 80% wcześniej wyprodukowanego prądu
- Inwestycja zwraca się około 6 lat przy obecnej cenie 0,60gr za 1kw

Małopolska ma świetne warunki do instalacji fotowoltaicznych

W MAŁOPOLSCE SIĘ OPLACA!

de lege artis

PORADY PRAWNE

ODSZKODOWANIE ZA ZNISZCZENIA UPRAW PRZEZ DZIKIE ZWIERZĘTA

Na terenie naszego powiatu mieszka wielu rolników. W najbliższej okolicy w lasach oraz na łakach mieszkają dzikie zwierzęta. Dzikie zwierzęta poszukując pożywienia wchodzą na uprawy rolników i dokonują zniszczeń. Czasami zdarza się, iż w jedną noc cała uprawa ulega całkowitemu zniszczeniu. W sytuacji opisanej powyżej nie jesteśmy bez szans. Postępowanie w sprawie wynagradzania szkód łowieckich zostało uregulowane w ustawie Prawo Łowieckie. W świetle przedmiotowego aktu obowiązkiem dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego jest zrekompensowanie szkód spowodowanych przez niektóre zwierzęta tj. dziki, łosie, jelenie, danieli i sarny. Jest to istotne wyróżnienie albowiem w przypadku zniszczeń spowodowanych przez inne osobniki inaczej będzie wyglą-

dać procedura odszkodowawcza. Ponadto szkoda musi powstać w uprawach i płodach rolnych. W pierwszej kolejności rolnik powinien sporządzić wniosek o szacowanie szkód oraz ustalenie wysokości odszkodowania. Może go złożyć wyłącznie właściciel albo posiadacz gruntów rolnych. Wniosek kierujemy bezpośrednio do właściwego dzierżawcy bądź zarządcy obwodu łowieckiego. We wniosku wskazujemy przede wszystkim takie informacje jak: imię i nazwisko, adres zamieszkania oraz numer telefonu. Należy także oznaczyć miejsce, w którym zwierzęta spowodowały straty oraz opisać rodzaje uszkodzonych upraw lub płodów rolnych. Na skutek wniosku zespół złożony z przedstawiciela wojewódzkiego doradztwa rolniczego, reprezentanta dzierżawcy lub koła łowieckiego oraz same-

go wnioskodawcy rozpocznie szacowanie szkód. Szacowanie składa się z oględzin oraz szacowania ostatecznego. Przy obu czynnościach poszkodowany ma prawo być obecny przy czym ewentualne niestawiennictwo nie spowoduje wstrzymania szacowania. Na zakończenie czynności związanych z szacowaniem szkód dzierżawca sporządza protokół, do którego można wnieść zastrzeżenia. Odszkodowanie otrzymuje się w ciągu 30 dni od dnia sporządzenia protokołu z szacowania ostatecznego chyba, że złożymy odwołanie. Jeżeli w opinii przyznano za małe odszkodowanie lub w ogóle go nie przyznano można złożyć odwołanie. Wspomniany środek odwoławczy rozpatruje nadleśniczy Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Termin na złożenie odwołania wynosi 7 dni od dnia podpisania protokołu. Potencjalne odszkodowanie organ II instancji przyznaje w formie decyzji administracyjnej. Gdyby również ta rekompensata nie była dla poszkodowanego satysfakcjonująca wówczas może on w terminie 3 miesięcy od momentu doręczenia decyzji złożyć powództwo do sądu powszechnego.

.....
radca prawny Bartosz Augustyn

augustynicesla.pl

tel. 608 537 763

ZNAJDŹ 8 SZCZEGÓŁÓW, KTÓRYMI RÓŻNIĄ SIĘ OBRAZKI

rys. Joanna Krawczyk

ZWIASTUNY

**KONCERT
PAPIESKI**

16 PAŹDZIERNIKA ŚRODA 2019 18.30
SOLNE MIASTO

WYSTAWA
WIELICKIEJ
GRUPY
TWÓRCÓW

ART klub

WERNISAŻ:
26 PAŹDZIERNIKA GODZ. 18:00
WYSTAWA:
26 PAŹDZIERNIKA - 28 LISTOPADA
CENTRUM KULTURY I TURYSTYKI W WIELICZCE
RYNEK GÓRNY 6

JESIEŃ 2019

CENTRUM KULTURY I TURYSTYKI W WIELICZCE ZAPRASZA

KONCERT CHÓRU
PiCCANTE
z FINLANDII

12.10.2019 R. | GODZ 18:00
CENTRUM KULTURY I TURYSTYKI W WIELICZCE
RYNEK GÓRNY 6
WSTĘP WOLNY

CKIT
CENTRUM KULTURY
I TURYSTYKI W WIELICZCE

ZAPRASZA NA ZAJĘCIA
W NOWEJ, DOBROTKOWEJ
LOKALIZACJI, VIS-A-VIS LIDL
UL. KOSCIUSZKI 51 W WIELICZCE

ZAJĘCIA W NOWEJ SALI

- SENSOPLASTYKA
- ZABAWY LOGOPEDYCZNE DLA NAJMŁODSZYCH
- RYTMICZNO - RUCHOWY JĘZYK ANGIELSKI
- TANECZNY JĘZYK ANGIELSKI
- SZKOŁA RODZENIA
- TANIEC UŻYTKOWY (LAPY POJĄC NA TEL. 800 000 000
CENNIK WYSTĘPÓW TANIECZNYCH)
- ZDROWY KRĘGOSŁUP
- FITNESS
- SZACHY

ZAPISY I SZCZEGÓLNE INFORMACJE:
DP@WIELICZKA.EU | TEL. 12 278 32 00 WEW. 102

STOWARZYSZENIE
ZESPOŁU PIĘŚNI I TAŃCA
„POGÓRZE WIELICKIE”

zaprasza na

KONCERT JUBILEUSZOWY

Z OKAZJI 5-LECIA
DZIAŁALNOŚCI ARTYSTYCZNEJ

27 października 2019 godz. 17.00
Folwark Zalesie – Grajów 150

Projekt realizowany przy wsparciu Finansowania Wzrostowa Współpraca
PAŁKOPOLSKA

ARTUR KOZIOL
KLUBOWY MIASTA I GMINY WIELICZKA
ZAPRASZA NA

VII Nocny Rodzinny MARSZOBIEG NA ORIENTACJĘ

5 PAŹDZIERNIKA 2019 r.
RYNEK GÓRNY W WIELICZCE
START: GODZ. 18:00

ZAPRASZAMY RODZINNE DRUŻYNY W SKŁADZIE 2 - 5 OSÓB
ZGŁOSZENIA DO 3 PAŹDZIERNIKA NA CKIT@WIELICZKA.EU
SZCZEGÓLNE INFORMACJE NA STRONIE WWW.CKIT.WIELICZKA.EU

Z CYWILLI

LITERACKIE WIDOKRĘGI

SPOTKANIE AUTORSKIE
z Szymonem
Hołownią

18 PAŹDZIERNIKA 2019 r. | GODZ. 18:00
CENTRUM KULTURY I TURYSTYKI W WIELICZCE, RYNEK GÓRNY 6

ilustrowana muzyką
historia rocka

PAUL MCCARTNEY

Live 2018

11 PAŹDZIERNIKA 2019 r.
GODZ. 18:00
WSTĘP WOLNY

CENTRUM KULTURY
I TURYSTYKI
W WIELICZCE
RYNEK GÓRNY 6

PROWADZĄCY:
RED. JERZY SKARŻYŃSKI

KULTURALNY ROZKŁAD JAZDY / PAŹDZIERNIK 2019

2.10	środa	godz. 16.00, Magistrat, 11. spotkanie „Wieliczka-Wieliczanie” Bis pt. Powiat Wielicki dawniej i dziś. 20-lecie nowego Powiatu Wielickiego (1998-2019). O godz. 15.15 zwiedzanie gmachu Starostwa przy Rynku Górnym
4.10	piątek	godz. 16:00 (grupa 1), godz. 18:00 (grupa 2), Kuźnia Wiedzy Sztuka Programowania Kino Kampus, premiera „Legiony” oraz „Joker”
5.10	sobota	godz. 18:00, Rynek Górny, VII NOCNY RODZINNY MARSZOBIEG NA ORIENTACJĘ godz.19:00, Kampus Wielicki, koncert zespołu Stare Dobre Małżeństwo godz. 19:00-23:00, budynek Wielickiej Mediateki, Noc Bibliotek: „Znajdźmy wspólny język” godz. 20:30, sala kinowa Wielickiej Mediateki, Wieczór komedii improwizowanej - GrupA AD HOC, Noc Bibliotek
6.10	niedziela	godz. 12:30, świetlica środowiskowa w Mietniowie, FAMILIJNA NIEDZIELA: „Kubuś idzie do szkoły”, bilet rodzinny 5 zł
8.10	wtorek	godz. 10:00, CKiT, MAMMA MIA: Fotografia dziecięca i rodzinna Kino Kampus - Premiera - „O Yeti!” - komedia animowana
11.10	piątek	godz. 17:00, Biblioteka, Europejski Dzień Seniora godz. 18:00, CKiT, ILUSTROWANA MUZYKA HISTORIA ROCKA: Paul McCartney Live 2018
12.10	sobota	Kuźnia Wiedzy - Warsztaty dla Młodych Odkrywców - zajęcia cykliczne Kampus Wielicki, Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Prezesa PPR Mecz I Ligii 7R SOLNA WIELICZKA – KARPATY KROSNO godz. 18:00, CKiT, Koncert chóru PICCANTE z Finlandii
13.10	niedziela	godz. 10:00 i 12:30, Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka - Zamek Żupny, Mama, Tata i Ja „Sekrety dawnych map” godz. 12:30, CKiT, FAMILIJNA NIEDZIELA: „Kot w butach”, bilet rodzinny 5 zł
15.10	wtorek	godz. 17:30, Wielicka Mediateka, koncert Clarinet Factory
16.10	środa	godz. 16.30, Centrum Edukacyjno-Rekreacyjne „Solne Miasto”, Koncert Papieski z udziałem zespołu Mała Armia Janosika
18.10	piątek	godz. 18:00, Kino Kampus, Kabaret Skeczów Mężczych godz. 18:00, CKiT, LITERACKIE WIDNOKRĘGI: spotkanie autorskie z Szymonem Hołownią
19.10	sobota	godz. 9:00 (1 grupa), godz. 12:00 (2 grupa), Studio Dobrego Smaku - warsztaty kulinarne dla dzieci
19 - 20.10	sobota - niedziela	OYAMA TOP Puchar Polski OYAMA PFK
22.10	wtorek	godz. 10:00, CKiT, MAMMA MIA: Akcja: Odpieluszkowanie
23.10	środa	godz. 17:00, MŻK Wieliczka - Zamek Żupny, Spotkanie Towarzystwa przyjaciół Muzeum: „Tradycje górnicze”
25.10	piątek	godz. 17:00, sala kinowa Wielickiej Mediateki, Pasowanie na Czytelnika: „W Magicznym świecie bajek”, koncert z muzyką Disney’a dla dzieci. INFORMACJE: Dział dla Dzieci i Młodzieży
26.10	sobota	godz. 18:00, CKiT, Wernisaż Grupy Twórców ART-KLUB „Jesień 2019” Kuźnia Wiedzy - Warsztaty dla Młodych Naukowców - zajęcia cykliczne Kabaret Młodych Panów
26 - 27.10	sobota - niedziela	10 Urodziny Basenu Solnego Miasta
27.10	niedziela	godz. 17:00, Folwark Zalesie, Jubileusz 5-lecia Zespołu Pieśni i Tańca „Pogórze Wielickie”
28.10	poniedziałek	godz. 17:00, sala kinowa Wielickiej Mediateki, Spotkanie autorskie z Robertem Makłowiczem (DKK)
30.10	środa	godz. 16:00, Magistrat, 12. spotkanie „Wieliczka-Wieliczanie” Bis! pt. „Wieliczanie Lidia i Zbigniew Sałabun - Wielicze”
02.10 - 17.11		MŻK Wieliczka - Zamek Żupny, Wystawa „WIELICZKA 1785. Miasto na wielkich arkuszach”
do wyczerpania miejsc		MŻK Wieliczka w kopalni, „Kultura dostępna” Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, MŻK Wieliczka - dziedziniec Zamku Żupnego, wystawa „Ludzie Polskiej Kultury” Konkurs plastyczny: „Z moich rodzinnych stron – zabytki zapomniane, wartości ocalenia” MŻK Wieliczka - Zamek Żupny i Muzeum w kopalni, Regionalna Edukacja Muzealna i Kulturalna, rezerwacja spotkań i zajęć edukacyjnych: Dział Edukacji Muzeum, tel. 12 289 16 33
do grudnia		

UTW - KOLEJNY ROK UNIWERSYTECKI

Serdecznie zapraszamy wszystkich chętnych w wieku 55+, które pragną pogłębiać swoją wiedzę i zawierać nowe znajomości do zapisu i udziału w bezpłatnych zajęciach organizowanych przez Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Jana Pawła II. Naszemu Uniwersytetowi przyświeca idea uczenia się przez całe życie, a jesień życia to czas odpoczynku od pracy zawodowej, ale przede wszystkim okres wszelkich możliwości i szansa na dalszy rozwój i poznawanie nowych, nie-

odkrytych jeszcze obszarów. 28 października 2019 r. o godz. 17.00 podczas uroczystej Mszy św. rozpoczniemy już dziewiąty rok funkcjonowania Uniwersytetu Trzeciego Wieku powołanego w ramach wspólnej inicjatywy Gminy Wieliczka oraz Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się”. Szczegółowych informacji dotyczących działalności oraz zapisy przyjmujemy w Wydziale Szkół i Przedszkoli Urzędu Miasta i Gminy w Wieliczce pod nr tel. 12 263 43 06.

Harmonogram zajęć Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Jana Pawła II w roku akademickim 2019/2020			
Data	Miejsce/adres	Prowadzący	Temat zajęć
28.10.2019 r. godz. 17.00	Sanktuarium Świętego Jana Pawła II ul. Totus Tuus 32, Kraków	<i>Msza Święta dla Studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Jana Pawła II - rozpoczęcie roku akademickiego</i>	
18.11.2019 r. godz. 15.30-17.00	Centrum Jana Pawła II ul. Totus Tuus 34, Kraków (budynek Caritas)	ks. mgr Łukasz Piórkowski	Jak rozmawiać z wnukami o Kościele
25.11.2019 r. godz. 16.00-17.30	Wielicka Mediateka Plac Mieczysława Skulimowskiego 3, 32-020 Wieliczka	mgr inż. Dominika Sikora	Świadome zakupy czyli zakupy bez cukru (wykład oraz zajęcia praktyczne)
9.12.2019 r. godz. 16.00-17.30	Wielicka Mediateka Plac Mieczysława Skulimowskiego 3, 32-020 Wieliczka	mgr inż. Dominika Sikora	Świadome zakupy – czyli chleb pod lupą (wykład oraz zajęcia praktyczne)
16.12.2019 r. godz. 15.30-17.00	Centrum Jana Pawła II ul. Totus Tuus 34, Kraków (budynek Caritas)	mgr Łukasz Walczyk	<i>Tysiące wierzących umacniało swoją wiarę muzyką, która wpływała z serc innych wierzących i stawiała się częścią liturgii św. Jan Paweł II – muzyka organowa</i>
13.01.2020 r. godz. 16.00-17.30	Wielicka Mediateka Plac Mieczysława Skulimowskiego 3, 32-020 Wieliczka	mgr Sabina Zdebska	Twarze literatury współczesnej
27.01.2020 r. godz. 15.30-17.00	Centrum Jana Pawła II ul. Totus Tuus 34, Kraków (budynek Caritas)	ks. mgr Ryszard Gacek	<i>„Każdy z was młodzi przyjaciele znajduje też w życiu jakieś swoje Westerpalette...”</i> św. Jan Paweł, a młodzież
10.02.2019 r. godz. 15.30-17.00	Centrum Jana Pawła II ul. Totus Tuus 34, Kraków (budynek Caritas)	ks. mgr lic. Ryszard Kilanowicz	<i>Naprawdę wielkie jest misterium, które urzeczywistnia się w Liturgii. św. Jan Paweł II – o pięknie Liturgii</i>
17.02.2020 r. godz. 16.00-17.30	Wielicka Mediateka Plac Mieczysława Skulimowskiego 3, 32-020 Wieliczka	dr Magdalena Łanuszka	Higiena w średniowieczu
9.03.2020 r. godz. 16.00-17.30	Wielicka Mediateka Plac Mieczysława Skulimowskiego 3, 32-020 Wieliczka	mgr Kamila Maciejko	Jak rozbudzić kreatywność i uaktywnić swój umysł
23.03.2020 r. godz. 15.30-17.00	Centrum Jana Pawła II ul. Totus Tuus 34, Kraków (budynek Caritas)	ks. mgr Artur Chłopek	Jak przeżywać szczęście w Trzecim Wieku
20.04.2020 r. godz. 16.00-17.30	Wielicka Mediateka Plac Mieczysława Skulimowskiego 3, 32-020 Wieliczka	mgr Sabina Zdebska	Wpływ biografii Karola Wojtyły na jego twórczość
27.04.2020 r. godz. 15.30-17.00	Centrum Jana Pawła II ul. Totus Tuus 34, Kraków (budynek Caritas)	Łukasz Muzyka	Tajniki fotografii
11.05.2020 r. godz. 15.30-17.00	Centrum Jana Pawła II ul. Totus Tuus 34, Kraków (budynek Caritas)	mgr Martyna Gaik	<i>Wobec piękna gór czuję, że On jest i wtedy zaczynam się modlić.</i> św. Jan Paweł II – Korona Gór Polskich, Babia Góra
18.05.2020 r. godz. 16.00-17.30	Wielicka Mediateka Plac Mieczysława Skulimowskiego 3, 32-020 Wieliczka	mgr Joanna Tłalka dr Zbigniew Powązka	W obronie wiary i wolności – etos polskich leśników
8.06.2020 r. godz. 15.30-17.00	Centrum Jana Pawła II ul. Totus Tuus 34, Kraków (budynek Caritas)	mgr Aleksandra Szuba	<i>Totus Tuus</i> – Ikonografia Maryjna w sztuce
16.06.2020 r.	<i>Lesko/Solina/Sanok – wycieczka</i>		
29.06.2020 r. godz. 17.00	Sanktuarium Świętego Jana Pawła II ul. Totus Tuus 32, Kraków	<i>Msza Święta dla Studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Jana Pawła II – zakończenie roku akademickiego 2019/2020</i>	

SEZON 2019/2020 I LIGI ROZPOCZĘTY

W dniach 20-22 września w Solnym Mieście w Wieliczce odbył się V międzynarodowy turniej o Solną Piłkę pod patronatem Burmistrza Miasta i Gminy Wieliczka Artura Kozioła. W zawodach wzięło udział sześć zespołów: 7R Solna Wieliczka, RoteRaben Vilsbiburg, DevelopRes SkyRes Rzeszów, Energa MKS Kalisz, #Volley Wrocław oraz E.Leclerc Radomka Radom. W trakcie weekendu zostało rozegranych dziewięć meczów, których poziom sportowy był bardzo wysoki, gdyż Wieliczkę odwiedziły drużyny z najwyższych klas rozgrywkowych Polski i Niemiec. W piątek turniej otworzył burmistrz Artur Kozioł, który w ramach podziękowań za zaproszenie na turniej oraz za tygodniowy pobyt w Wieliczce otrzymał od trenerów niemieckiego klubu upominek. Mieszkańcy naszego miasta i okolic mieli okazję zobaczyć reprezentantki wielu krajów, nową drużynę 7R Solnej, czy także byłe zawodniczki naszej drużyny. Jak można było się spodziewać, największą atrakcją dla kibiców stanowił trener rzeszowskiego zespołu – Stephane Antiga – były znakomity siatkarz i trener polskich mistrzów świata z 2014 roku. Rywalizacja była bardzo wyrównana i widowiskowa, a ostateczna tabela turnieju prezentowała się następująco:

1. DevelopRes SkyRes Rzeszów
2. RoteRaben Vilsbiburg
3. E. Leclerc Radomka Radom
4. 7R Solna Wieliczka
5. Energa MKS Kalisz
6. #Volley Wrocław

28 września rozpoczął się sezon 2019/2020 I ligi. Jest to już czwarty rok naszego zespołu na tym poziomie rozgrywkowym. W przerwie wakacyjnej drużyna przeszła dużą rewolucję kadrową, gdyż do Ekstraklasy odeszło aż pięć osób ze składu z poprzednich rozgrywek. Pozostałe zawodniczki zdecydowały się kontynuować przygodę z siatkówką w innych klubach zaplecza Ligi Siatkówki Kobiet. Nad wszystkim już trzeci rok czuwa bardzo doświadczony trener Ryszard Litwin, któremu pomaga jego asystent Maciej Barczyński (w poprzednim sezonie trener młodziczek SMS Solnej, siódmej drużyny w Polsce) oraz fizjoterapeutka Kinga Siwiaszczyk. Nowym kapitanem drużyny została wybrana Aleksandra Pasznik, była zawodniczka m.in. Muszynianki Muszyna. W sezonie 2019/2020 we współpracy ze Szkołą Mistrzostwa Sportowego Wieliczka klub zgłosił do rozgrywek młodzieżowych aż sześć zespołów, po

foto: WieliczkaCity.pl/WTS Solna Wieliczka

dwa w kategoriach: junierek, kadetek i młodziczek. Poza nimi najmłodsze zawodniczki będą brały także udział w turniejach minisiatkówki. W sumie w treningach uczestniczy już ponad 100 dzieci i młodzieży. Najbliższy domowy mecz seniorskiej drużyny 7R Solnej odbędzie się 12 października o godzinie 18:00. W Solnym Mieście będziemy gościć młody i nieobliczalny zespół Karpaty Krosno. Od tego sezonu klub wprowadził bilety na mecze, które dla dorosłych kosztują symboliczne 5 zł, a dzieci i młodzież do 18 roku życia za okazaniem legitymacji szkolnej mogą w dalszym ciągu wchodzić na halę bez opłat. Zapraszamy na halę. WTS Solna Wieliczka

MTBstunt GRAND PRIX 2019

W dniach 14-15 września w Solnym Mieście odbyły się zawody MTBstunt Grand Prix 2019, podczas których rowerzyści z różnych stron świata konkurowali o tytuł Mistrza Świata MTBstunt. Po sobotnich eliminacjach w kategorii Wheelie Race, Stoppie Challenge, Combo Challenge oraz Quick Run przyszedł czas na niedzielne półfinały i finały i tak po zaciętej rywalizacji na podium stanęli:

I miejsce: Waldemar Kukurowski (314,67 pkt)
 II miejsce: Lakshay Jangid (302,33 pkt)
 III miejsce: Szymon Chrószcz (281,34 pkt)

fol. UMIG Wroclawka

TARGI - WARSZTATY - POKAZY DLA DZIECI I DOROSŁYCH

III edycja spotkania dla kreatywnych osób i pasjonatów różnych dziedzin rękodzieła!

19 października 2019 roku bądźcie z nami!
 Miejsce spotkania: Sala Konferencyjna
 Aparthotelu Lwowska 1 w Krakowie.

Podczas naszego wydarzenia nie tylko zrobicie zakupy, ale również będziecie mieć możliwość uczestniczenia w płatnych i bezpłatnych warsztatach oraz pokazach z różnych dziedzin rękodzieła. Oprócz tematyki dla dorosłych, pojawią się zajęcia dla dzieci. Zaprosz swoich znajomych na nasze wydarzenie, szukujemy dla Was masę atrakcji, nie tylko w dniu imprezy. Takiej okazji do spotkania tylu fantastycznych ludzi w jednym miejscu nie można przegapić!

Zespół Art'n'Craft

Art'n'Craft
 kreatywne spotkanie kraftowe
19 października 2019

KRAKÓW
 APARTHOTEL LWOWSKA 1 **GODZ. 10:00-18:00**

WYSTAWCY:
 Najpopularniejsze sklepy i producenci z branży rękodzieła:
 Galeria/Craft/Orlock/CraftPassion/
 EcoScrapbooking/
 Galeria Papiera/Hobbyland/Kreatera
 /Projekt Planner/
 Scrapkwo/Studio Forty/Studio75

WARSZTATY:
 Zaplanowaliśmy płatne warsztaty z kreatywnymi i doświadczonymi twórcami rękodzieła:
 Malowanie na płótnie/Grudziowski/
 Warsztowa kartka z akwarelami/
 Exploding box/Konik morski z mediami

POKAZY DLA DZIECI:
 Dla wszystkich dzieci przewidziane są bezpłatne pokazy i zajęcia m.in.nauka origami, tworzenie prac, tworzenie kwiatów malowanie farbami, ozdabianie przedmiotów i inne.

POKAZY DLA DOROSŁYCH:
 Przygotowaliśmy panel bezpłatnych pokazów i warsztatów dla dorosłych: tworzenie albumu kieszonekowego, kartki, ozdoby, notes podróżnika i inne.

Szczegóły pokazów i warsztatów na naszym profilu na Facebooku

ORGANIZATOR: www.artnandcraft.pl PATRONAT:

[facebook.com/artnandcraft](https://www.facebook.com/artnandcraft) [instagram.com/artnandcraft](https://www.instagram.com/artnandcraft)

...by zdrowym być

ZESPÓŁ JELITA DRAŻLIWEGO

„W schorzeniach jelita cienkiego stolce mają dużą objętość i są wodniste lub tłuszczowe. W schorzeniach okrężnicy są natomiast częste, niekiedy o niewielkiej objętości, mogą zawierać krew, śluz, ropę, a biegunce mogą towarzyszyć dolegliwości brzuszne. W przypadku IBS dolegliwości brzuszne ustępują po defekacji.” IBS - irritable bowel syndrome.

Na zespół jelita drażliwego wskazują przewlekłe i nawracające wzdęcia, których nasilenie ulega zmniejszeniu po oddaniu stolca, towarzyszy temu zmiana częstoty i konsystencja kału, zaburzenia rytmu wypróżnień, przewlekłe bóle brzucha, na przemian biegunka i zaparcia, przewlekłe zaparcia, uczucie niepełnego wypróżnienia, obecność śluzu w stolcu, dyskomfort w jamie brzusznej, dysfunkcja mięśni dna miednicy oraz utrata wagi ciała.

Czy ból brzucha jest niepokojący? Jeżeli wraz ze wzdęciami odczuwasz w rejonie brzucha lub miednicy ból, przy przejeździe albo miesiączce, nie ustawaj w szukaniu diagnozy. IBS wiąże się z bólem lub odczuwalnym dyskomfortem w brzuchu, któremu zwykle towarzyszą zaparcia, biegunka lub jedno i drugie, nadwrażliwość trzewna oraz niemal zawsze wzdęcia. IBS znacznie obciąża jakość naszego życia osobistego, rodzinnego czy zawodowego. Zakłóca

zdolność jasnego myślenia, obniża czynności tarczycy, odporność, gęstość mineralną kości, podnosi ciśnienie tętnicze, poziom cukru we krwi, przyczynia się powstawania stanów zapalnych.

Zespół jelita drażliwego to określenie objawów nie stwierdza jednak, co jest jego przyczyną. Silny i częsty stres powoduje zmiany w układzie pokarmowym m.in. zwiększa przepuszczalność jelit. Oczka sieci wyściółki jelita powiększają się i pozwalają na przechodzenie do krwiobiegu cząsteczek, które powinny być zatrzymane. Niepożądane substancje przenikną przez błonę jelit do krwiobiegu, zostają zidentyfikowane przez układ odpornościowy jako obce, wywołując np. zapalenia, wzdęcia, bóle brzucha czy zmęczenie. Powrót wyściółki jelita do normy może potrwać kilka miesięcy. Każdy przypadek chorobowy jest inny, nie ma dwóch takich samych. Stosując błonnik rozpuszczalny musimy mieć na uwadze jego pozytywny jak i negatywny wpływ na nasz przewód pokarmowy. Również stosowanie blokerów serotoniny i substancji pobudzających jej wydzielanie nie pozostaje bez wpływu na nasze zdrowie. Zawsze obserwuj reakcję swojego organizmu, poszukaj a znajdziesz czynniki, które mogą być odpowiedzialne za IBS. Może zacznij do zmiany stylu życia, zmień produk-

ty spożywane do tej pory. Zrezygnuj z produktów przetworzonych, cukru i alkoholu. Zacznij spacerować, ćwicz i usprawniaj umysł. Ale kiedy objawy nie ustępują i są powtarzalne, zdrowie ulega pogorszeniu to pilnie zgłoś się do lekarza. Przygotuj informacje ze swojej obserwacji i odczuwanego dyskomfortu. *Zdzisław Kapera*

Źródło: Merck Manual. Objawy kliniczne.

SEKRETY STAREGO KREDENSU: CIASTO ŚLIWKOWE

SKŁADNIKI:

- 1 kostka margaryny „Palma”
- 5 jajek
- 1 szklanka cukru
- cukier waniliowy
- 30 dag mąki (dwie szklanki)
- 2 łyżeczki proszku do pieczenia
- 1,30 kg śliwek

SPOSÓB WYKONANIA:

Białka oddzielić od żółtek (na końcu ubić pianę). Żółtka miksować i stopniowo dodawać po trochu cukru, margaryny, po utarciu dodać mąkę przesianą z proszkiem do pieczenia. Ubić białka dodać do ciasta i wymieszać. Ciasto będzie gęste. Blaszkę wyłożyć papierem do pieczenia, wyło-

żyć na nią ciasto, ułożyć śliwki bez pestek nacięte na pół, skórką na ciasto. Piec godzinę. Jak wystygnie posypać cukrem pudrem. Można zrobić kruszonkę i posypać śliwki: 3 łyżki masła, 5 łyżek cukru, 5 łyżek mąki. Masło, cukier, mąkę rozcieramy w palcach aż powstanie kruszonka. Posypujemy owoce. *Zdzisława Mrozek, przewodnicząca KGW Pawlikowice*

KAFARNAUM

(2:00), DRAMAT, NAPISY, 15+

- 1 18:00
- 8 18:00
- 22 18:00
- 29 18:00

BÓL I BLASK

(1:53), DRAMAT, NAPISY, 15+

- 7 18:00
- 14 18:00
- 21 18:00

KURIER

(1:54) SENSACYJNY, POLSKI, 12+

- 2 18:00
- 9 18:00
- 23 18:00
- 30 18:00

**PIELGRZYM - PIERWSZA
PIELGRZYMKĄ JANA PAWŁA II
DO OJCZYZNY (1979 r.)**

(1:20), DOKUMENT
Specjalne pokazy filmu dokumentalnego w ramach obchodów 40 - tej rocznicy pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny (1979 r.)

- 13 17:00
- 20 17:00

APARTAMENT

(1:13), DOKUMENT, RELIGIJNY, POLSKI

- 16 16:30

**MIDSOMMAR.
W BIAŁY DZIEŃ**

(2:20), HORROR, DRAMAT, NAPISY, 16+

- 3 18:00
- 10 18:00
- 17 18:00
- 24 18:00
- 31 18:00

PARASITE

(2:12) THRILLER, KOMEDIA, NAPISY, 15+

- 12 18:00
- 19 18:00
- 26 18:00

**ZŁODZIEJ I
OSZUSTKA**

(1:40), KRYMINAL, NAPISY, 15+

- 12 20:30
- 19 20:30
- 26 20:30

**LILIANA
PĘDZIWIATR**

(1:40) FAMILIJNY, DUBBING, 7+

- 12 15:30
- 19 15:30
- 26 15:30

**MIŚ BAMSE
W LESIE ZŁODZIEI**

(1:06), ANIMACJA, FAMILIJNY, 4+

- 6 15:00
- 13 15:00
- 20 15:00
- 27 15:00

Małopolski Bank Spółdzielczy

Zawsze Twoim Bankiem

Oddziały MBS

Oddział w Wieliczce

- ul. Kilińskiego 2, tel. 12 278 13 95

Oddziały w Krakowie

- ul. Wysłouchów 4, tel. 12 654 56 16
- ul. Wodna 2, tel. 12 655 23 68

Oddział w Niepołomicach

- ul. Kościuszki 20, tel. 12 281 10 30

Oddział w Kłaju

- Kłaj nr 654, tel. 12 284 14 33

Oddział w Myślenicach

- Myślenice, Rynek 16, tel. 12 272 02 24

Oddział w Gdowie

- Rynek 106, tel. 12 251 60 00

Filie MBS

Filie w Wieliczce

- Pl. Kościuszki 1, tel. 12 289 01 65
- ul. Słowackiego 29 (Budynek Starostwa Powiatu)
- ul. Wincentego Pola 4b, tel. 12 288 33 80

Filia w Krakowie

- ul. Balicka 263, tel. 12 265 03 74

Filia w Węgrzcach Wielkich

- Węgrzce Wielkie 266/1, tel. 12 251 11 12

Filia w Niepołomicach

- ul. Szeroka 1, tel. 12 281 12 79

Filia w Zabierzowie Bocheńskim

- Zabierzów Bocheński 53, tel. 12 250 16 60

Filia w Myślenicach

- Rynek 8/9, tel. 12 272 66 10

Centrala Małopolskiego Banku Spółdzielczego

ul. Kilińskiego 2, Wieliczka, tel.: 12 278 14 66, fax: 12 289 44 40

e-mail: info@mbsw.pl
www.mbsw.pl